

Ο Συνήγορος του Πολίτη, συνήθως με σημείο εκκίνησης τις εκάστοτε ατομικές αναφορές, πέραν του διαμεσολαβητικού και ελεγκτικού του ρόλου, έχει αναδειχθεί σε μείζονα συνομιλητή της Διοίκησης αλλά και της εκτελεστικής εξουσίας, ως προς την οργάνωση των δημοσίων υπηρεσιών, τις δημόσιες πολιτικές την προώθηση προτάσεων που ζητούν την ανάληψη νομοθετικής πρωτοβουλίας για βελτίωση του νομικού-κανονιστικού πλαισίου, αλλά και τον σχολιασμό νομοθετικών πρωτοβουλιών, σχεδίων και εκθέσεων διαφόρων φορέων της Πολιτείας. Έχοντας το προνόμιο να συγκεντρώνει ευρεία γνώση, βαθιά εμπειρία και σφαιρική εποπτεία της κατάστασης, υποβάλλει σημαντικό αριθμό νομοθετικών και οργανωτικών προτάσεων προς τις αρμόδιες υπηρεσίες, τους φορείς και την πολιτική ηγεσία των Υπουργείων. **Οι προτάσεις του άλλοτε τυγχάνουν θετικής υποδοχής εξ αρχής, άλλοτε χρειάζεται να τις επαναλάβει περισσότερες φορές, και άλλοτε δεν βρίσκουν ανταπόκριση από την Διοίκηση, πράγμα που συχνά οδηγεί σε αδιέξοδες καταστάσεις.** Σε κάποιες περιπτώσεις, η Πολιτεία αναγκάζεται εξ άλλων λόγων (λ.χ. δικαστικών αποφάσεων) να υιοθετήσει με μεγάλη καθυστέρηση απόψεις που είχε διατυπώσει ο Συνήγορος, και τις οποίες εάν είχε υλοποιήσει εγκαίρως, θα είχε αποκομίσει σημαντικά οφέλη, τόσο η ίδια όσο και οι πολίτες.

Οι προτάσεις του έτους 2017 παρουσιάζονται στη συνέχεια συνοπτικά με γνώμονα το Υπουργείο ή το φορέα προς τον οποίο υπεβλήθησαν, και με αναφορά στην τυχόν υπάρχουσα ανταπόκριση.³²⁴ Όπου δεν αναφέρεται συγκεκριμένη ανταπόκριση της διοίκησης, αυτό σημαίνει είτε ότι οι προτάσεις είναι πρόσφατες και δεν έχουν τύχει ακόμη επεξεργασίας από τη Διοίκηση, είτε ότι δεν έχει επιτευχθεί ακόμη η σκοπούμενη σύγκλιση απόψεων και η διαμεσολαβητική προσπάθεια συνεχίζεται.

1. Φορέας: ΑΑΔΕ

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ να σταματά η χρέωση με τέλη κυκλοφορίας πολιτών οι οποίοι είχαν πωλήσει τα οχήματά τους σε αγοραστές που δεν είχαν ολοκληρώσει την μεταβίβαση εάν υπήρχε δικαστική απόφαση η οποία καταδίκασε τον αγοραστή για μη ολοκλήρωση της μεταβίβασης.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Εκδόθηκε η ΠΟΛ 1136/2017 με την οποία υποχρεώνονται οι ΔΟΥ να εφαρμόζουν την δικαστική απόφαση και να μεταφέρουν τα επιβληθέντα τέλη κυκλοφορίας από τον πωλητή στον αγοραστή.³²⁵

324. Αναφορά Υπουργείων με αλφαβητική σειρά

325. <https://www.synigoros.gr/?i=state-citizen-relations.el.ix.460545>

ΕΠΑΝΗΛΘΕ Η ΠΡΟΤΑΣΗ να αποσταλούν οδηγίες στις ΔΟΥ για την ενιαία εφαρμογή της ΣτΕ 1445/2016, κατά την οποία είναι δυνατή η χωριστή φορολογική κατοικία των συζύγων ώστε να επιτευχθεί η εναρμόνιση της πρακτικής της φορολογικής διοίκησης με την απόφαση του ΣτΕ, τη γνώμη του Συνηγόρου του Πολίτη και τη δεδηλωμένη πρόθεση της ΑΑΔΕ να υλοποιήσει τα παραπάνω.³²⁶

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Με την ΠΟΛ.1201/2017 ορίζονται από την ΑΑΔΕ τα πρόσθετα δικαιολογητικά που θα πρέπει να προσκομίζει ο ενδιαφερόμενος στις περιπτώσεις που ένας εκ των συζύγων ή μερών συμφώνου συμβίωσης αιτείται τη μεταβολή της φορολογικής του κατοικίας ενώ ο άλλος παραμένει φορολογικός κάτοικος Ελλάδος.

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ συνεργασία ΑΑΔΕ-Συνηγόρου του Πολίτη για τη διατύπωση ενός 'Κώδικα Δικαιωμάτων των Φορολογούμενων', στα πρότυπα του ΟΟΣΑ και στο πρότυπο του Ευρωπαϊκού Κώδικα Φορολογουμένων του 2016 (αρ. πρωτ. 109/16.6.2017). Η πρόταση μελετάται από την ΑΑΔΕ.

ΕΠΑΝΗΛΘΕ Η ΠΡΟΤΑΣΗ να καταργηθούν οι άμεσες διακρίσεις λόγω φύλου, που εμπεριέχονται στη φορολογική νομοθεσία και ειδικότερα η υποχρέωση να υποβάλουν οι σύζυγοι, κατά τη διάρκεια του γάμου, κοινή δήλωση για τα εισοδήματά τους.³²⁷

2. Φορέας: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

ΠΡΟΤΑΘΗΚΑΝ ενόψει της επικείμενης τροποποίησης του νόμου για τα δεσποζόμενα και αδέσποτα ζώα συντροφιάς, συγκεκριμένα μέτρα: α) η διενέργεια ελέγχου της ορθής λειτουργίας των καταφυγίων αδέσποτων ζώων, η κατάργηση της υποχρέωσης των Δήμων για ίδρυση καταφυγίων υπό προϋποθέσεις, η επιβολή κυρώσεων στους Δήμους όταν αποδεδειγμένα δεν μεριμνούν για τα αδέσποτα ζώα της επικράτειάς τους, η πρόβλεψη περιορισμών για το μέγιστο αριθμό διατηρούμενων ζώων στις κατοικίες.

3. Φορέας: Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ να εισαχθεί προσθήκη στο άρθρο 87 ΠΚ, ώστε ο χρόνος κράτη-

326. ΦΥ 216077/35304//26/9/16 και 216077/12781/2017/21/3/17

327. άρθρο 67 παρ. 4 Ν.4172/13

σης που πραγματικά διανύθηκε με βάση εκκληθείσα (εξαφανισθείσα) απόφαση, να προσμετράται σε κάθε περίπτωση ως χρόνος έκτισης των μεταγενέστερων καταδικαστικών αποφάσεων για άλλα αδικήματα.

4. Φορέας: Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ η τροποποίηση εγκυκλίων³²⁸ με σκοπό να αποσυνδεθεί η χορήγηση μειωμένου ωραρίου σε υπάλληλο γονέα αναπήρου παιδιού από την προϋπόθεση συνοίκησης του με αυτό, ειδικά για την περίπτωση που το παιδί διαμένει σε ίδρυμα.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Το υπουργείο εξέδωσε την υπ' αριθμ. πρωτ. ΔΙ-ΔΑΔ/Φ.69/92/οικ.24248/21.07.2017 εγκύκλιο, υιοθετώντας πλήρως τη θέση του Συνηγόρου.

& Υπουργείο Εργασίας

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ στις προσλήψεις στα Κέντρα Κοινότητας των Δήμων της χώρας, να μην αποκλείεται κανένας κλάδος Κοινωνικών Λειτουργιών, είτε ΠΕ είτε ΤΕ, αλλά να αναφέρεται ρητά στις Ανακοινώσεις των φορέων το δικαίωμα συμμετοχής ατόμων που ανήκουν και στις δύο ειδικότητες Κοινωνικών Λειτουργιών (ΠΕ/ΤΕ Κοινωνικών Λειτουργιών)

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ η εξέταση του ενδεχομένου συμπερίληψης της κατηγορίας της μονογονεϊκής οικογένειας στις ειδικές κατηγορίες προστατευόμενων προσώπων του αρ. 1 του Ν. 2643/98, ως αυτόνομης προστατευόμενης κατηγορίας, υπό το πρίσμα των διατάξεων του Ν. 4443/16 περί ίσης μεταχείρισης λόγω οικογενειακής κατάστασης

& Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ στις προσλήψεις προσωπικού αορίστου χρόνου (διαδικασίες που δεν υπάγονται στον έλεγχο του ΑΣΕΠ), να προβλέπεται ρητά στην προκήρυξη η δυνατότητα υποβολής ένστασης από τους υποψήφιους καθώς και να ορίζονται σ' αυτή με σαφήνεια τα κριτήρια επιλογής του εν λόγω προσωπικού.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Η απάντηση που είχαμε στο πρώτο έγγραφο της Αρχής ήταν ότι θα ληφθούν υπόψη οι παρατηρήσεις του Συνηγόρου του Πολίτη.

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ η επέκταση του προβλεπόμενου ανώτατου ορίου ηλικίας των τέκνων από το 25ο στο 26ο έτος, όπως ισχύει και για τα σπουδάζοντα τέκνα των

328. Ερμηνευτικών του άρθρου 16 του Ν. 2527/97

ασφαλισμένων των λοιπών ασφαλιστικών φορέων που έχουν ενταχθεί στον ΕΟ-ΠΥΥ, στο πλαίσιο της δυνατότητας ασφάλισης των τέκνων ασφαλισμένων του Οίκου Ναύτου που σπουδάζουν.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Από το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής ενημερωθήκαμε ότι περιελήφθηκε σχετική διάταξη σε σχέδιο νόμου που κατατέθηκε την 1η.11.2017, με την οποία ως όριο ηλικίας για την ασφάλιση τέκνων ως μελών οικογένειας λόγω σπουδών ορίζεται το 26ο.

5. Φορέας: Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

ΕΙΧΕ ΠΡΟΤΑΘΕΙ³²⁹ αναπροσαρμογή του ορίου ηλικίας πέραν του οποίου καθίσταται εφικτή η εξαγορά του υπολοίπου στρατιωτικής θητείας.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Το όριο αυτό μειώθηκε από τα 35 στα 33 χρόνια.³³⁰

ΕΙΧΕ ΠΡΟΤΑΘΕΙ η συμπλήρωση της διάταξης περί αναβολής της κατάταξης στις Ένοπλες Δυνάμεις όσων αποκτούν την Ελληνική Ιθαγένεια με πολιτογράφηση μέχρι την 31η Δεκεμβρίου του επομένου από την ορκομωσία έτους, προκειμένου να τύχουν ίσης μεταχείρισης όσοι αποκτούν ιθαγένεια μετά την ενηλικίωσή τους λόγω γέννησης και φοίτησης.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Η διάταξη συμπληρώθηκε ως εξής: «... ή βάσει άλλης διάταξης, η οποία προβλέπει τη βούληση του ενδιαφερομένου για την απόκτησή της».³³¹

6. Φορέας: Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ στη ΓΓΚΑ η υιοθέτηση νομοθετικής διάταξης, με την οποία να αποσαφηνίζεται ποιού ακριβώς έτους τα εισοδήματα λαμβάνονται υπόψη για τη χορήγηση του ΕΚΑΣ.³³²

329. Ετήσια Έκθεση 2016, σ. 162

330. Με το άρθρο 38 παρ. 2 Ν. 4494/17

331. Με το άρθρο 24 Ν. 4494/17 τροποποιήθηκε το άρθρο 27 παρ. 1 Ν. 3421/05

332. κατ' εφαρμογή του άρθρου 92 του Ν. 4387/16

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Με ΚΥΑ³³³ καθορίζονται τα κριτήρια χορήγησης του ΕΚΑΣ για το έτος 2018, και αποσαφηνίζεται πλέον το επίμαχο έτος αναφοράς, αφού λαμβάνονται υπόψη τα εισοδήματα που αποκτήθηκαν το έτος 2016 και συμπεριελήφθησαν στη δήλωση φορολογίας εισοδήματος του φορολογικού έτους 2016.

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ η τροποποίηση των Υπουργικών Αποφάσεων που διέπουν τη χορήγηση του βοηθήματος ανεργίας αυτοτελώς και ανεξαρτήτως απασχολουμένων ώστε να αντικατασταθεί ο όρος «οικονομικό έτος» με τον όρο «φορολογικό έτος» και να προσαρμοσθεί η κοινωνική νομοθεσία στην τροποποίηση της φορολογικής νομοθεσίας.

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ να ανατεθεί στην ΤΔΕ³³⁴ η αρμοδιότητα της απόφασης περί του εάν θεωρείται ότι τελεί σε κατάσταση αφάνειας ασφαλισμένος/συνταξιούχος που έχει εξαφανιστεί, αλλά δεν έχει ακόμη κηρυχθεί σε αφάνεια κατά το μεσοδιάστημα μέχρι την οριστική Απόφαση του Αρμόδιου Πρωτοδικείου.³³⁵

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ, σε σχέση με το δικαίωμα για παροχές ασθένειας σε είδος που έχει απονεμηθεί έως 28.2.2018 σε ασφαλισμένους του ΟΑΕΕ με οφειλές που ανάγονται στα έτη 2011, 2012 και 2013, ανεξαρτήτως αν έχουν υπαχθεί σε ρύθμιση και την τηρούν, να εξετασθεί η επέκτασή του και στους ασφαλισμένους που έχουν οφειλές από τα έτη 2014, 2015, 2016 και 2017, υπό τις ίδιες προϋποθέσεις.

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ πρόσωπα που στερούνται στέγης και στα οποία παρέχονται υπηρεσίες αστέγων, να εγγράφονται στο Μητρώο Ανέργων του Δήμου, όπου παρέχονται αυτές οι υπηρεσίες, με την προσκόμιση βεβαίωσης του φορέα παροχής υπηρεσιών αστέγων, η οποία υποκαθιστά το δικαιολογητικό - τεκμήριο κατοικίας και καθορίζει την εγγύτητα με την αρμόδια υπηρεσία του ΟΑΕΔ.

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ να εξετάζεται η διαγραφή του ασφαλιστικού χρόνου για τον οποίο οφείλονται εισφορές και να χορηγείται σύνταξη με υπολογισμό του ταμειακά ενήμερου ασφαλιστικού χρόνου, για όσους έχουν θεμελιώσει χρονικές προϋποθέσεις, για τα χρόνια που δεν οφείλουν εισφορές, με την επέλευση του ασφαλιστικού κινδύνου και εφόσον έχουν καταβληθεί εισφορές για το χρόνο θεμελίωσης δικαιώματος γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου κατά περίπτωση.

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ να προβλεφθεί ότι δεν θα στερούνται *προνοιακών επιδομάτων αναπηρίας ή/και κοινωνικού επιδόματος αλληλεγγύης ανασφάλιστοι υπερήλικες που*

333. Φ11321/οικ.58524/71/21/12/2017 (ΦΕΚ Β 4553)

334. Τοπική Διοικητική Επιτροπή

335. παράγραφος 2 του άρθρου, 9 του Α.Ν.1846/51

ενώ καλύπτουν τις λοιπές προϋποθέσεις, δεν λαμβάνουν σύνταξη για το μοναδικό λόγο ότι οφείλουν εισφορές για χρόνο πέραν αυτού που απαιτείται για θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος.

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ μια σειρά αλλαγών σχετικά με την εγγραφή και φοίτηση παιδιών σε Δημοτικούς Παιδικούς και Βρεφονηπιακούς Σταθμούς,

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Εκδόθηκε ο Νέος Πρότυπος Κανονισμός Λειτουργίας Δημοτικών Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών³³⁶ ο οποίος περιλαμβάνει μεταξύ άλλων προβλέψεις τις οποίες είχε προτείνει ο Συνήγορος.³³⁷

ΑΠΟΔΟΧΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΕΤΩΝ

ΕΙΧΕ ΠΡΟΤΑΘΕΙ η επέκταση στις θετές μητέρες η προστασία από απόλυση, που ισχύει για τις φυσικές μητέρες.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Με το αρ. 48 του Ν. 4488/2017, η προστασία από απόλυση επεκτείνεται και στις εργαζόμενες που βρίσκονται σε διαδικασία υιοθεσίας, αλλά και στις τεκμαιρόμενες και κυοφόρους μητέρες, που εμπλέκονται στη διαδικασία της παρένθετης μητρότητας, με αφετηρία την ένταξη του παιδιού στην οικογένεια.

ΕΙΧΕ ΠΡΟΤΑΘΕΙ ³³⁸

- στο έντυπο της οικειοθελούς αποχώρησης που κατατίθεται στο «Εργάνη» να απαιτείται και η υπογραφή της εργαζόμενης
- να ορίζεται ικανό χρονικό διάστημα μετά την απουσία του εργαζόμενου προκειμένου αυτή να δηλώνεται.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Με το αρ. 38 του Ν. 4488/2017 τροποποιήθηκε ο τρόπος αναγγελίας της αποχώρησης του μισθωτού από τον εργοδότη, καταλαμβάνοντας και τις περιπτώσεις εργαζομένων που προστατεύονταν από απόλυση λόγω μητρότητας.

ΕΙΧΕ ΠΡΟΤΑΘΕΙ αναφορικά με τις συνθήκες του Κέντρου Περίθαλψης Παιδιών Λεχαινών η εγκατάλειψη του ισχύοντος μοντέλου κλειστής περίθαλψης παιδιών με υιοθέτηση θεσμικών και ουσιαστικών μέτρων για την αποιδρυματοποίηση και την πρόληψή της, σύμφωνα με τις Συστάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης.³³⁹

336. ΚΥΑ 41087/29/11/17 (ΦΕΚ Β 4249/5/12/17)

337. <https://www.synigoros.gr/?i=childrens-rights.el.sta8moi.475438>

338. Ετήσια Έκθεση έτους 2016, σ. 127.

339. <https://www.synigoros.gr/?i=childrens-rights.el.anaphries.46868>

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Εκδόθηκε Υπουργική Απόφαση³⁴⁰ με σκοπό την οργάνωση και λειτουργία Δομών, Δράσεων και Προγραμμάτων αποϊδρυματοποίησης ατόμων με αναπηρία που φιλοξενούνται στο Παράρτημα ΑΜΕΑ Λεχαινών.

7. Φορέας: Υπουργείο Εσωτερικών

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ τροποποίηση διάταξης του προεδρικού διατάγματος που ορίζει τα σχετικά με τις άδειες του προσωπικού,³⁴¹ ούτως ώστε να επιτρέπεται η λήψη κανονικής άδειας από το αστυνομικό προσωπικό της ΕΛΑΣ, ακόμη και όταν επανέρχονται στην υπηρεσία τους από μακρά αναρρωτική άδεια και δεν έχουν συμπληρώσει εξάμηνο από την επάνοδό τους.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Η Διοίκηση αποδέχθηκε να προβεί στην τροποποίηση, αλλά ακόμη δεν έχει υλοποιηθεί.

& Οικονομικών

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ να ορισθούν ως προστατευόμενα από κατάσχεση για οφειλές προς το Δημόσιο τα προνοιακά επιδόματα και βοηθήματα που χορηγούνται από τους Δήμους σε πολίτες ανήκοντες σε ευάλωτες κατηγορίες του πληθυσμού.

Ανταπόκριση της Διοίκησης:

- Με το άρθρο 51 του πολύ πρόσφατου νόμου 4483/2017 (ΦΕΚ Α 107/31.07.17) του Υπουργείου Εσωτερικών, προβλέφθηκε ότι τα βοηθήματα που χορηγούνται εκτάκτως από τους δήμους σε οικονομικά αδύναμους και πολύτεκνους είναι αφορολόγητα, δεν υπόκεινται σε οποιαδήποτε κράτηση, δεν κατάσχονται ούτε συμψηφίζονται με ήδη βεβαιωμένα χρέη προς Δημόσιο, ασφαλιστικά ταμεία, ΟΤΑ και νομικά πρόσωπα αυτών ή πιστωτικά ιδρύματα και δεν υπολογίζονται στα εισοδηματικά όρια για την καταβολή οποιοσδήποτε άλλης παροχής κοινωνικού ή προνοιακού χαρακτήρα.
- Εκδόθηκε η ΠΟΛ 1146/2017 που ορίζει ότι την περίπτωση που διαπιστώνεται ότι έχει επιβληθεί κατάσχεση σε ατομικό ή κοινό τραπεζικό λογαριασμό επί καταθέσεων προερχομένων από καταβολή προνοιακού ή άλλου επιδόματος ή βοηθήματος κοινωνικής φύσεως, η κατάσχεση περιορίζεται, μετά από αίτηση του οφειλέτη, και αποδεσμεύεται το σύνολο του δεσμευθέντος ποσού, εφόσον

340. ΚΥΑ 60135/1579 ΦΕΚ Β' 4590/27/12/17 Πρόγραμμα «Αποϊδρυματοποίηση ατόμων με αναπηρία»

341. άρθρο 2 του ΠΔ 27/1986

κατά την κείμενη νομοθεσία τα ανωτέρω επιδόματα/βοηθήματα προβλέπονται ρητώς ως ακατάσχετα

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ κατά την απαλλαγή από το τέλος επιτηδεύματος των επιχειρήσεων που ασκούνται σε χωριά κάτω των πεντακοσίων κατοίκων, να λαμβάνεται υπόψη ο πληθυσμός κάθε μεμονωμένου χωριού και όχι ο συνολικός πληθυσμός της κοινότητας στην οποία διοικητικά ανήκει, πράγμα που έχει οδηγήσει σε άνιση μεταχείριση.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Καταβάλλονται προσπάθειες να προσδιοριστεί τεχνικά και βάσει συγκεκριμένων στοιχείων η έννοια «χωριό», ώστε να καταστεί δυνατή η εφαρμογή του νόμου.

ΑΠΟΔΟΧΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΕΤΩΝ

ΕΙΧΕ ΠΡΟΤΑΘΕΙ³⁴² η αποσαφήνιση του όρου «ελληνικό σχολείο» για την κτήση ιθαγένειας λόγω γέννησης και φοίτησης.³⁴³

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Με το άρθρο 29 Ν. 4452/2017 η επίμαχη διάταξη του ΚΕΙ συμπληρώθηκε ως εξής: μετά τη φράση «σε ελληνικό σχολείο» προστίθεται η φράση «... ή σε σχολείο που ακολουθεί το υποχρεωτικό ελληνικό πρόγραμμα εκπαίδευσης και διδασκαλίας».

8. Φορέας: Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολίτικής

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ να επαναχορηγείται από τις αποκεντρωμένες διοικήσεις άδεια διαμονής για εξαιρετικούς λόγους σε κατόχους ληγμένου αντίστοιχου τίτλου διαμονής, χωρίς να είναι απαραίτητο να έχει μεσολαβήσει ανανέωση για άλλο σκοπό, αφού οι αιτούντες αποδείξουν ότι όλο το διάστημα της παράτυπης διαμονής τους είχαν συνεχή διαμονή στη χώρα και έχουν αναπτύξει ισχυρούς δεσμούς με αυτή.

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ η αναγνώριση των συντρόφων στο πλαίσιο καταχωρισμένης συμβίωσης ως μέλη οικογενείας και η χορήγηση σε αυτούς της αντίστοιχης αδειας διαμονής

& Υπηρεσία Ασύλου

ΠΡΟΤΑΘΗΚΑΝ Για τις διαδικασίες οικογενειακής επανένωσης και μετεγκατάστασης συνοδευόμενων και ασυνόδευτων ανηλίκων:

- η πλήρης πρόσβαση των παιδιών στο άσυλο, άμεσα συνδεόμενη με τη διαδικα-

342. Ετήσια Έκθεση 2016, σ. 92

343. Τροποποίηση του άρθρου 1β' παρ. 1 Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας.

σία εντοπισμού και προσδιορισμού των βέλτιστων συμφερόντων τους, και την υπαγωγή τους σε οικογενειακή επανένωση ή μετεγκατάσταση

- η κατάλληλη και επαρκής ενημέρωση και πληροφόρηση των παιδιών, ιδίως των ασυνόδευτων, σχετικά με τα δικαιώματα και την πορεία εξέτασης των υποθέσεών τους, καθώς και η πρόσβαση και επικοινωνία με τις αρμόδιες αρχές και υπηρεσίες. Για τον λόγο αυτό, προτείνεται η περαιτέρω ενίσχυση σε ανθρώπινο δυναμικό και υλικοτεχνική υποστήριξη του Τμήματος Εθνικής Μονάδας Δουβλίνου
- η επιτάχυνση των διαδικασιών, προκειμένου να περιοριστούν οι δυσμενείς συνέπειες της παρατεταμένης διάρκειας στην τελική έκβαση των αιτημάτων, αλλά και στη σωματική και ψυχική υγεία των παιδιών
- η άμεση έκδοση των απαραίτητων ταξιδιωτικών εγγράφων των παιδιών και η μετάβασή τους εκτός της χώρας στη βάση διαδικαστικών πρωτοκόλλων και εγγυήσεων.

ΑΠΟΔΟΧΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΕΤΩΝ

ΕΙΧΕ ΠΡΟΤΑΘΕΙ³⁴⁴ η συμπλήρωση της ΚΥΑ 30825/4.6.2014 ως προς τα δικαιολογητικά τα οποία απαιτούνται για να αποδειχθεί η ύπαρξη καταλύματος όσων ζητούν υπαγωγή στο καθεστώς του επί μακρόν διαμένοντος.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Το υπουργείο αποδέχθηκε την πρόταση του Συνηγόρου, διευκρινίζοντας ότι η μη προσκόμιση των προβλεπομένων δικαιολογητικών δεν μπορεί να οδηγήσει αυτόματα στην απόρριψη των σχετικών αιτήσεων, αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις μπορούν να γίνουν αποδεκτά και άλλα αποδεικτικά στοιχεία.

ΕΙΧΕ ΠΡΟΤΑΘΕΙ η αποκέντρωση της διαδικασίας έκδοσης αδειών διαμονής για εξαιρετικούς λόγους, ώστε αφενός οι ενδιαφερόμενοι να μην υποχρεώνονται να έρχονται στην Αθήνα, και αφετέρου να εξετάζονται ταχύτερα και αποτελεσματικότερα οι αιτήσεις τους, με την ύπαρξη πολλών σημείων υποδοχής.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Με υπουργική απόφαση³⁴⁵ μεταφέρθηκε, από 3.4.2017, η αρμοδιότητα έκδοσης των αδειών διαμονής για εξαιρετικούς λόγους από τη Διεύθυνση Μεταναστευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής στις Διευθύνσεις Αλλοδαπών και Μετανάστευσης των αποκεντρωμένων διοικήσεων.

344. Ετήσια Έκθεση 2016, σ. 161

345. Υ.Α. 58114/22/12/16

9. Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ η θέσπιση ουσιαστικών και τυπικών κριτηρίων ως προς τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται προκειμένου να κριθεί ότι έχει αποκτηθεί η εμπορική ιδιότητα και, κατ' επέκταση, ότι έχει γεννηθεί η υποχρέωση εγγραφής στο ΓΕΜΗ.

10. Φορέας: Υπουργείο Οικονομικών

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ η μείωση στα παράβολα για τη συμμετοχή αλλά και την ένσταση σε διαγωνισμούς του ΑΣΕΠ.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: εκδόθηκε υπουργική απόφαση με την οποία προβλέφθηκε σημαντική μείωση.³⁴⁶

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ προς τους συναρμόδιους φορείς της Πολιτείας και του τραπεζικού συστήματος να απελευθερωθεί η χρήση των ακατάσχετων ποσών δεσμευμένων λογαριασμών, και να μην υποχρεούνται οι δικαιούχοι να προσέρχονται αυτοπροσώπως στα τραπεζικά ιδρύματα για να κάνουν ανάληψη χρημάτων

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Τόσο η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών όσο και το Υπουργείο Οικονομικών κατέβαλαν κάθε προσπάθεια να ολοκληρωθούν οι απαιτούμενες μηχανογραφικές εφαρμογές και να καταστεί δυνατή η ελεύθερη χρήση των προστατευόμενων ποσών.³⁴⁷

11. Φορέας: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ η ολοκλήρωση της συγγραφής και έκδοσης οδηγού σπουδών για ειδικότητες των ΔΙΕΚ, που καθυστέρουσε επί τετραετία, ούτως ώστε να γίνουν εξετάσεις πιστοποίησης και να υπάρξει πρόσβαση των αποφοίτων σε εργασία.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Η πρόταση έγινε αποδεκτή, οι οδηγοί ολοκληρώθηκαν και οι εξετάσεις έλαβαν χώρα κατά τους μήνες Οκτώβριο και Νοέμβριο 2017.

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ η ανάληψη νομοθετικής πρωτοβουλίας σχετικά με τον καθορισμό της διαδικασίας, των δικαιολογητικών και των αρμόδιων φορέων για τη χορήγηση του στεγαστικού επιδόματος στους φοιτητές των ιδρυμάτων της Ανώτατης Εκπαίδευσης.

346. https://www.synigoros.gr/?i=state-citizen-relations.el.paravola_forologies.448302

347. https://www.synigoros.gr/?i=state-citizen-relations.el.pros_dimosio.446858

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Εκδόθηκε ΚΥΑ, η οποία προβλέπει μεταξύ άλλων, τη δυνατότητα των δικαιούχων για πρόσβαση στην ηλεκτρονική εφαρμογή υποβολής αίτησης στεγαστικού επιδόματος, μέσω του συστήματος TAXIS της Γ.Γ.Π.Σ. προκειμένου να παρακολουθούν την τρέχουσα κατάσταση αξιολόγησης της αίτησής τους.³⁴⁸

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ η ανάληψη νομοθετικής πρωτοβουλίας σχετικά με τον έλεγχο και την εποπτεία των Φροντιστηρίων και των Κέντρων Ξένων Γλωσσών καθώς και η έκδοση διατάξεων για την πιστοποίηση του επιπέδου γλωσσομάθειας της ξένης γλώσσας.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Σε πρόσφατη απάντησή του, το Υπουργείο απάντησε ότι επίκειται νομοθετική ρύθμιση όσον αφορά το θέμα του ελέγχου και της εποπτείας των Φροντιστηρίων και των Κέντρων Ξένων Γλωσσών.

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ η επανεξέταση της διαδικασίας προσλήψεων των αναπληρωτών/ωρομίσθιων εκπαιδευτικών, εφόσον, κατά την κρίση της Αρχής οι ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις δεν διασφαλίζουν την πρόσληψη ως αναπληρωτών εκπαιδευτικών των αξιότερων υποψηφίων, κατόπιν αξιολόγησης και συνεκτίμησης του συνόλου των ουσιαστικών και τυπικών τους προσόντων, παραλείποντας να συνεκτιμήσουν κριτήρια ακαδημαϊκά, κοινωνικά ή άλλα ουσιαστικής σημασίας.

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ η στελέχωση των Δομών Υποδοχής για την Εκπαίδευση των Προσφύγων με εκπαιδευτικούς που διαθέτουν εξειδικευμένα προσόντα είτε με την έκδοση ξεχωριστής προκήρυξης είτε με αναγραφή των εξειδικευμένων προσόντων στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του Υπουργείου, ώστε να προσλαμβάνονται αυτοί κατά προτεραιότητα.

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ η άρση περιοριστικής διάταξης του Ν. 4415/16, με βάση την οποία, ως προϋπόθεση για την ανανέωση απόσπασης εκπαιδευτικού στο εξωτερικό, προβλέφθηκε η μόνιμη εγκατάσταση και αδιάκοπη εργασιακή σχέση με τη χώρα μόνιμης διαμονής του/της συζύγου για διάστημα μεγαλύτερο από επτά χρόνια, καθώς και η παρέλευση τριών ετών από τον χρόνο τέλεσης του γάμου, πριν κατατεθεί η αίτηση για την πρώτη παράταση της απόσπασης πέραν της πενταετίας.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Η Διοίκηση αποδέχθηκε να προβεί στην τροποποίηση, αλλά δεν έχει υλοποιηθεί ακόμη.

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ να υπάρξει νομοθετική παρέμβαση που να ρυθμίζει τον τρόπο πιστοποίησης της αναπηρίας των εκπαιδευτικών, υποψηφίων για ένταξη σε πίνακες αναπληρωτών και ωρομίσθιων εκπαιδευτικών ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης, σε χρόνο που δεν θα αιφνιδιάσει τους εκπαιδευτικούς με αναπηρία.

348. <https://www.synigoros.gr/?i=state-citizen-relations.el.epidoma.455713>

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ η κατάργηση διάταξης³⁴⁹ για υπηρετήση των μελών της μουσουλμανικής μειονότητας μόνο στο μειονοτικό πρόγραμμα και ο αποκλεισμός τους από την πρόσληψή τους ως εκπαιδευτικών από το ελληνόγλωσσο πρόγραμμα.

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ η προσθήκη διάταξης η οποία θα εξαιρεί το οικογενειακό εισόδημα ως κριτήριο μετεγγραφής για φοιτητές που έχουν συμπληρώσει το 24ο έτος της ηλικίας τους.

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ η προσθήκη διάταξης η οποία θα εξαιρεί το οικογενειακό εισόδημα του πατέρα ως κριτήριο μετεγγραφής για φοιτητές που έχουν εκουσίως αναγνωρισθεί ως εκτός γάμου τέκνα, υπό την προϋπόθεση ότι δεν γίνεται επίκληση της παρούσης οικογενειακής κατάστασής του (τριτεκνία, πολυτεκνία) στο πλαίσιο της σχετικής μοριοδότησης.

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ η κατάργηση διάταξης περί αδυναμίας διεκδίκησης μετεγγραφής εισαχθέντων με τη μοριοδότηση των διακρινομένων αθλητών, ως μη υπηρετούσα τον σκοπό του νομοθέτη τον σχετικό με τις διατάξεις περί μετεγγραφών

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ η κατάργηση της διάταξης περί αποκλεισμού από τη δυνατότητα υποτροφίας του ΙΚΥ όσων φοιτητών έκαναν προηγουμένως χρήση δικαιώματος μετεγγραφής, ως δυσανάλογα επαχθούς.

ΑΠΟΔΟΧΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΕΤΩΝ

ΕΙΧΕ ΠΡΟΤΑΘΕΙ να εξεταστεί το ενδεχόμενο αποδοχής ή μη των Πιστοποιητικών Επιμόρφωσης/Παρακολούθησης Σεμιναρίων στην Ειδική Αγωγή που έχουν στην κατοχή τους υποψήφιοι αναπληρωτές εκπαιδευτικοί χωρίς να τίθεται χρόνος απόκτησης αυτών, δεδομένου ότι αυτά γίνονταν δεκτά εφόσον είχαν αποκτηθεί μέχρι 30.8.2010.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Η Ειδική Αγωγή εντάσσει σε επικουρικό πίνακα εκπαιδευτικών όσους έχουν πιστοποιητικά επιμόρφωσης ασχέτως χρόνου απόκτησης αυτών.³⁵⁰

ΕΙΧΕ ΠΡΟΤΑΘΕΙ να εξεταστεί το ενδεχόμενο συμπερίληψης των Δασκάλων και Νηπιαγωγών Γενικής Αγωγής με προσόντα στην Ειδική Αγωγή και προϋπηρεσία σε δομές της Ειδικής Αγωγής στον πίνακα αναπληρωτών Δασκάλων και Νηπιαγωγών Ειδικής Αγωγής προκειμένου να αξιοποιηθεί η εμπειρία τους στο χώρο της Ειδικής Αγωγής.

349. του άρθρου 64 του Ν. 4310/14

350. Βάσει των διατάξεων της παρ.2Α, του άρθρ.3 της υπ.αρ.61-48/Ε2/10/4/17 Απόφασης Υπουργού Παιδείας

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Η πρόταση έγινε αποδεκτή.³⁵¹

ΕΙΧΕ ΠΡΟΤΑΘΕΙ να χορηγηθούν σε κατόχους πτυχίου ΕΠΑΛ του Ν. 4186/2013, σειράς ειδικοτήτων, τα αντίστοιχα επαγγελματικά δικαιώματα που έχουν χορηγηθεί με ΠΔ σε κατόχους τίτλων αντίστοιχων ειδικοτήτων, προϋφιστάμενων συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Η πρόταση έγινε αποδεκτή.³⁵²

ΕΙΧΑΝ ΠΡΟΤΑΘΕΙ για την εγγραφή και φοίτηση μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες σε ιδιωτικά σχολεία:

- σταδιακή προσαρμογή και συμβατότητα της εθνικής νομοθεσίας με τη *Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες* (Ν. 4074/2012 ΦΕΚ Α' 88), σύμφωνα με την οποία δεν είναι επιτρεπτή η διάκριση των ατόμων με αναπηρίες στο δημόσιο αλλά και στο ιδιωτικό πεδίο ενώ οι προβλέψεις στα άρθρα 1, 2, 3, 7, 5 και 24 αυτής είναι ενδεικτικές του ζητήματος
- διευκρίνιση της υποχρέωσης των ιδιωτικών σχολείων να εγγράφουν μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή αναπηρίες -που σύμφωνα με γνωμάτευση ΚΕΔΔΥ προτείνεται να ενταχθούν σε σχολική τάξη γενικού σχολείου- της παροχής κατάλληλης εκπαιδευτικής υποστήριξης σε αυτούς τους μαθητές μέσα σε ιδιωτικό σχολείο και των νόμιμων συνεπειών που επιφέρει τυχόν άρνηση εκ μέρους ιδιωτικού σχολείου για εγγραφή μαθητή αυτής της περίπτωσης.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Εκδόθηκε διευκρινιστική διάταξη³⁵³ όπου μεταξύ άλλων επισημαίνεται ότι «*απαγορεύεται σε ιδιωτικά σχολεία η άρνηση εγγραφής μαθητών, εξαιτίας της αναπηρίας ή των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών τους*».

12. Φορέας: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ η λήψη μέτρων για τη σωστή χωροθέτηση και λειτουργία των κοιμητηρίων και των κέντρων αποτέφρωσης νεκρών.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Στον πρόσφατο νόμο για τον «Έλεγχο και την προστασία του δομημένου περιβάλλοντος» προβλέφθηκε ότι η χωροθέτηση των ΚΑΝ επιτρέπεται σε περιοχές στις οποίες έχουν καθοριστεί οι χρήσεις γης.

351. Βάσει των διατάξεων του άρθρου 2 της υπ.αρ.61048/Ε2/10/4/17 Απόφασης Υπουργού Παιδείας

352. ΥΑ Φ12/9691/Δ4/30/1/17, Συναρμοδιότητα με το Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης

353. Ν. 4485/17 ΦΕΚ Α' 114/ 04/08/17, άρθρο 71 «Θέματα ιδιωτικών σχολείων»

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ η άμεση ανάληψη νομοθετικής πρωτοβουλίας για τον καθορισμό της ίδρυσης, λειτουργίας και ελέγχου των παιδικών και βρεφονηπιακών δημοτικών σταθμών.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Εκδόθηκε το ΠΔ 99/17, με το οποίο καθορίστηκαν οι προϋποθέσεις αδειοδότησης και λειτουργίας των δημοτικών παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών.

ΠΡΟΤΑΘΗΚΑΝ νομοθετικές τροποποιήσεις που στοχεύουν στην απρόσκοπτη χρήση των κοινοχρήστων χώρων από τους πολίτες και στην εύρυθμη λειτουργία των επιχειρήσεων, καθώς η ανεξέλεγκτη και παράνομη στάθμευση οχημάτων από επιχειρήσεις πώλησης - ενοικίασης αυτοκινήτων, καθώς και από συνεργεία, δυσχεραίνει την ποιότητα ζωής των κατοίκων εξαιτίας της κατάληψης κοινοχρήστων χώρων.

ΠΡΟΤΑΘΗΚΑΝ μέτρα με στόχο τη νόμιμη και εύρυθμη λειτουργία των παιδικών χαρών, ώστε να επιτυγχάνεται η ασφάλεια των παιδιών και η προστασία του κατοχυρωμένου στη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού δικαιώματος στο παιχνίδι

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ προς τον Ειδικό Γραμματέα Υδάτων η τροποποίηση των διατάξεων για την άδεια χρήσης ύδατος, ούτως ώστε οι πολίτες που είχαν καταθέσει αιτήσεις για εγγραφή στο ΕΜΣΥ, με τις προϊσχύουσες ρυθμίσεις, να θεωρείται ότι έχουν τηρήσει τη διοικητική διαδικασία και να μην επιβαρύνονται με κυρώσεις, με στόχο την ίση μεταχείρισή τους.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Η Ειδική Γραμματεία Υδάτων δεν αποδέχθηκε την εισήγηση του Συνηγόρου.

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ να δοθεί στους κατόχους πτυχίου μηχανικού Τεχνολογικής Εκπαίδευσης σειράς ειδικοτήτων, οι οποίοι έχουν αποκτήσει την ιδιότητα του ενεργειακού επιθεωρητή α' τάξης, αλλά δεν εξελίσσονται στη β' τάξη, επειδή δεν έχει εκδοθεί ακόμη κανονιστική πράξη με την οποία να ορίζονται τα επαγγελματικά δικαιώματά τους, το δικαίωμα να εξελίσσονται στη β' τάξη εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του ελάχιστου αριθμού επιθεωρήσεων σε κτιριακές μονάδες και σε συστήματα θέρμανσης και κλιματισμού.³⁵⁴

354. του άρθρου 52 παρ. 5 Ν. 4409/16

13. Φορέας: Υπουργείο Πολιτισμού

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ η επανεξέταση του θεσμικού πλαισίου περί αμοιβής παράδοσης ή υπόδειξης αρχαίων αντικειμένων, καθώς προκύπτει ότι λόγω της περιπλοκότητας και της χρονοβόρου διαδικασίας, σε πολλές περιπτώσεις, δεν καταβάλλονται εγκαίρως τα εύρετρα στους πολίτες, με αποτέλεσμα να μην αποδίδονται λόγω παραγραφής.

14. Φορέας: Υπουργείο Υγείας

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ η πλήρης απαλοιφή της περιοριστικής προϋπόθεσης που τέθηκε σε εγκύκλιο του υπουργείου σύμφωνα με την οποία για τη χορήγηση γονικής άδειας ανατροφής παιδιού στον έναν γονέα, πρέπει ο έτερος γονέας να απασχολείται εκτός σπιτιού, καθώς δεν έχει νομοθετικό έρεισμα.³⁵⁵

15. Φορέας: Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών

& Συγκοινωνίες Αθηνών ΑΕ

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ η εναρμόνιση της πρακτικής των εταιριών ΜΜΕ της Αθήνας ως προς την διαγραφή προστίμων ανέργων για μη καταβολή κομίστρου κατά τις μετακινήσεις τους με τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς του ομίλου ΣΑ ΑΕ, για το διάστημα από 02 Ιουλίου 2010 έως και 02 Ιουλίου 2015,³⁵⁶ όταν διαπιστώθηκε ότι η ΣΤΑΣΥ ΑΕ προχωρούσε σε εξέταση των αιτήσεων και διαγραφή προστίμων ενώ η ΟΣΥ ΑΕ παρέμενε σε αδράνεια, αφήνοντας τα αιτήματα ανεξέταστα.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Η ΣΑ ΑΕ (πρώην ΟΑΣΑ) ανταποκρίθηκε θετικά και ζήτησε από την ΟΣΥ ΑΕ, να ενεργοποιήσει τη διαδικασία εξέτασης των αιτήσεων διαγραφής. Εν συνεχεία, η Εταιρεία ΟΣΥ ενημέρωσε την Αρχή ότι έχει εκκινήσει τις διαδικασίες.

& Οργανισμός Συγκοινωνιακού Έργου Θεσσαλονίκης

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ στο τέως Σ.Α.Σ.Θ. (Συμβούλιο Αστικών Συγκοινωνιών Θεσσαλονίκης), νυν ΟΣΕΘ (Οργανισμός Συγκοινωνιακού Έργου Θεσσαλονίκης-ΟΣΕΘ) η

355. διάταξη του άρθρου 50 παράγρ. 2 του Ν. 4075/12

356. άρθρο 77 του Ν. 4331/15 και αριθμό. Α-47174/3537/16/11/15 Απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών

θεσμοθέτηση της Δωρεάν Μετακίνησης ανέργων με τα αστικά λεωφορεία της Θεσσαλονίκης όπως και στην Αθήνα.

Ανταπόκριση του φορέα: Με την από 17-8-2017 το Διοικητικό Συμβούλιο του ΟΑΣΘ αποφάσισε την Δωρεάν Μετακίνηση των ανέργων με τα λεωφορεία του Οργανισμού.³⁵⁷

ΕΠΑΝΑΠΡΟΤΑΘΗΚΕ προς τον Υπουργό Μεταφορών να αναλάβει νομοθετική πρωτοβουλία για τα ακόλουθα θέματα που εκκρεμούν από το παρελθόν:

- Να επεκταθεί η δυνατότητα δωρεάν μετακίνησης με τα ΜΜΜ στους ανέργους που δεν καταγράφονται στα μητρώα του ΟΑΕΔ (λ.χ. άνεργοι ναυτικοί που καταχωρίζονται στα μητρώα του Γραφείου Εύρεσης Ναυτικής Εργασίας).
- Να μειωθούν τα ποσά των παραβόλων για την έκδοση και ανανέωση αδειών οδήγησης ως υπερβολικά υπό τις κρατούσες οικονομικές συνθήκες.
- Να επανέρχεται η δυνατότητα καταβολής του 50% του προστίμου στους παραβάτες ΚΟΚ μετά την λήψη της 1ης ατομικής ειδοποίησης για εξόφληση από το Δήμο.

& ΑΑΔΕ

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ κατά τη κατάσχεση οχήματος λόγω ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο, να κατάσχονται και τα στοιχεία κυκλοφορίας αυτών και να τίθενται τα εν λόγω οχήματα σε καθεστώς ακινησίας στις ΔΟΥ, γιατί η θέση των οχημάτων υπό μεσεγγύηση και η συνεχιζόμενη κυκλοφορία αυτών δημιουργεί πολλαπλές επιπλοκές.

ΕΙΧΕ ΠΡΟΤΑΘΕΙ η θέσπιση της δυνατότητας διαγραφής από τα μητρώα του Υπουργείου Μεταφορών οχημάτων τα οποία δεν κυκλοφορούν πλέον λόγω παλαιότητας, αλλά δεν μπορούν να διαγραφούν λόγω του ότι δεν είναι δυνατή η έκδοση πιστοποιητικού καταστροφής.

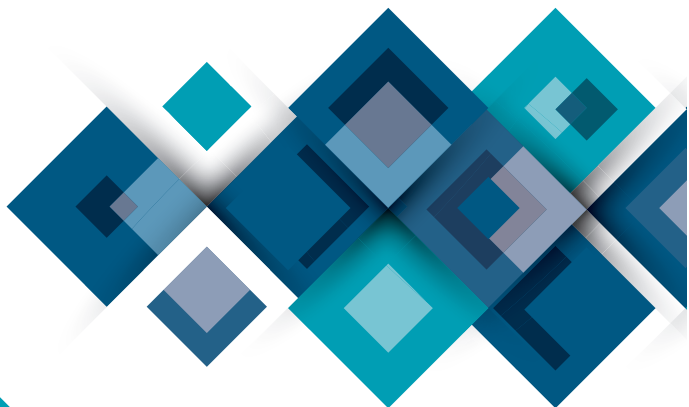
Ανταπόκριση της Διοίκησης: Θεσπίστηκε³⁵⁸ η δυνατότητα στους ιδιοκτήτες οχημάτων με άδεια πριν την 4.3.2004, τα οποία δεν βρίσκονται στην κατοχή τους διότι δόθηκαν για καταστροφή, διάλυση ή αχρήστευση έως την ίδια ημερομηνία (4.3.2004), να υποβάλλουν υπεύθυνη δήλωση - αίτηση διαγραφής από το Μητρώο Οχημάτων του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, χωρίς την προσκόμιση Πιστοποιητικού Καταστροφής του οχήματος.

357. <https://www.synigoros.gr/resources/docs/20170927-synopsi-sxkp-oasth.pdf>

358. άρθρο 69 του Ν. 4484/17

Ο ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΩΣ ΦΟΡΕΑΣ
ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ

**ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ
ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΕΠΙ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΝΟΜΟΥ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ
ΕΚΘΕΣΕΩΝ**

1. Παρατηρήσεις του Συνηγόρου του Πολίτη επί του Νομοσχεδίου του Υπουργείου Εσωτερικών «Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό του θεσμικού πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των ΔΕΥΑ - Ρυθμίσεις σχετικές με την οργάνωση, τη λειτουργία, τα οικονομικά και το προσωπικό των ΟΤΑ - Ευρωπαϊκοί Όμιλοι Εδαφικής Συνεργασίας - Μητρώο Πολιτών και άλλες διατάξεις» (Ν. 4483/2017)

Ο Συνήγορος έθεσε υπόψη του αρμόδιου Υπουργού Εσωτερικών τις παρατηρήσεις του επί του Ν. 4483/2017.

Ο νόμος περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό του θεσμικού πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.), ρυθμίσεις σχετικές με την οργάνωση, τη λειτουργία, τα οικονομικά και το προσωπικό των Ο.Τ.Α. καθώς και ρυθμίσεις σχετικά με τη δημιουργία Μητρώου Πολιτών.

Αποκρυσταλλώνοντας και συμπυκνώνοντας κατά το δυνατόν τις διαπιστώσεις και τις προτάσεις του από την πολύχρονη πείρα του σε θέματα που αφορούν τις Δ.Ε.Υ.Α. και τις δημοτικές προσόδους των Ο.Τ.Α., τις οποίες έχει ήδη καταγράψει σε σχετικές ειδικές εκθέσεις του προς τα αρμόδια κυβερνητικά όργανα, ο Συνήγορος προέβη σε εκτενή και εμπεριστατωμένο σχολιασμό των σχετικών διατάξεων. Επεσήμανε τις θετικές εξελίξεις που κάποιες από τις διατάξεις αυτές σηματοδοτούν, διατύπωσε όμως παράλληλα τους προβληματισμούς του για τον τρόπο με τον οποίο ρυθμίζονται ορισμένα θέματα και πρότεινε συγκεκριμένες αλλαγές με σκοπό την περαιτέρω βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου και την αποτροπή φαινομένων κακοδιοίκησης. Ειδικά σε ό,τι αφορά τα έσοδα των Ο.Τ.Α., ο Συνήγορος υπογράμμισε για μια ακόμη φορά την αδήριτη ανάγκη κωδικοποίησης, ενοποίησης και εξορθολογισμού του σχετικού ρυθμιστικού πλαισίου αντί για την αποσπασματική αντιμετώπιση των χρονιζόντων προβλημάτων που επιλέγεται μέχρι σήμερα.

Τέλος, ο Συνήγορος σχολίασε επίσης ζητήματα πολεοδομικού ενδιαφέροντος και ζητήματα διορισμού προσωπικού των Ο.Τ.Α. και κατάγραψε τις παρατηρήσεις του επί της δημιουργίας του Μητρώου Πολιτών και της Ειδικής Γραμματείας Ιθαγένειας.

Σχετικά με το Μητρώο Πολιτών (άρθρα 115-124), ο Συνήγορος χαιρέτισε την ίδρυσή του ως συμβολή στον εξορθολογισμό των ληξιαρχικών και δημοτολογι-

κών διαδικασιών, και πρότεινε επί πλέον, εκτός από τη δυνατότητα των εξουσιοδοτημένων υπαλλήλων κάθε δήμου για πρόσβαση προς έρευνα στα αντίστοιχα αρχεία άλλων δήμων, να προστεθεί και αρμοδιότητά τους για απ' ευθείας καταχώριση.

Σχετικά με την Ειδική Γραμματεία Ιθαγένειας (άρθρο 125), ο Συνήγορος εξέφρασε την ελπίδα ότι η ίδρυσή της θα συμβάλει στην επίλυση σοβαρότατων οργανωτικών προβλημάτων τα οποία βάρυναν τις αντίστοιχες υπηρεσίες, και πρότεινε επί πλέον να ορισθεί ρητά ότι αναλαμβάνει και τα θέματα διαπίστωσης ανιθαγένειας.

2. Παρατηρήσεις του Συνηγόρου του Πολίτη επί του Νομοσχεδίου του Υπουργείου Δικαιοσύνης για την νομική αναγνώριση της ταυτότητας φύλου (Ν. 4491/2017)

Στο πλαίσιο της διαβούλευσης για τον νόμο 4491/2017 για την νομική αναγνώριση της ταυτότητας φύλου, ο Συνήγορος απευθύνθηκε στον Υπουργό Δικαιοσύνης επισημαίνοντας την ανάγκη θέσπισης γρήγορων, διαφανών, εύκολα προσβάσιμων διαδικασιών αλλαγής των στοιχείων αστυνομικής ταυτότητας και λοιπών εγγράφων ταυτοποίησης των διεμφυλικών ατόμων, χωρίς ηλικιακούς περιορισμούς και δίχως να διαταράσσεται ο έγγαμος βίος και γενικότερα η οικογενειακή ζωή του διεμφυλικού ατόμου.

Ειδικότερα, τόνισε την ανάγκη επανεκτίμησης της διάταξη με την οποία θα αποκλείονταν οι ανήλικοι από τη δυνατότητα διόρθωσης του καταχωρισμένου φύλου τους, δυνατότητα που διέθεταν ακόμη και με το προηγούμενο νομοθετικό καθεστώς. Ο Συνήγορος επεσήμανε ότι η Πολιτεία οφείλει να λάβει μέτρα για την κατοχύρωση του σεβασμού της ταυτότητας και των χαρακτηριστικών του φύλου των ανήλικων διεμφυλικών και ίντερσεξ ατόμων, η δε νομική αναγνώρισή τους αποτελεί καθοριστικό μέσο για την αποτροπή στοχοποίησης τους. Ειδικότερα δε σε ό,τι αφορά τα ίντερσεξ άτομα, ο Συνήγορος διατύπωσε την θέση ότι θα ήταν σκόπιμο να προβλεφθεί η μη υποχρεωτική συμπλήρωση του φύλου στη ληξιαρχική πράξη, κατά τη γέννηση, ώστε να αποφευχθούν περιπτώσεις πρόωρης εσφαλμένης διάγνωσης περί «επικρατούντος» φύλου.

Οι συστάσεις του Συνηγόρου, σχετικά με την κρισιμότητα διατήρησης του δικαιώματος πρόσβασης ανηλίκων στη διαδικασία ληξιαρχικής διόρθωσης του φύλου τους, έγιναν, εν μέρει, δεκτές. Συγκεκριμένα, η επίμαχη διάταξη, η οποία έθετε ως προϋπόθεση την πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα, τροποποιήθηκε έτσι ώστε να

εξαιρούνται ανήλικοι κάτω των δεκαεπτά (17) ετών που έχουν συμπληρώσει το δέκατο πέμπτο (15ο) έτος της ηλικίας τους, εφόσον υπάρχει ρητή συναίνεση των ασκούντων τη γονική τους μέριμνα και εφόσον υπάρχει επιπλέον θετική γνωμάτευση διεπιστημονικής Επιτροπής.

Το έγγραφο που έχει απευθύνει ο Συνήγορος στον αρμόδιο Υπουργό έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Αρχής.³⁵⁹

3. Παρατηρήσεις του Συνηγόρου του Πολίτη επί του Στρατηγικού Σχεδιασμού 2018-2020 για το Σωφρονιστικό Σύστημα του Υπουργείου Δικαιοσύνης

Μετά από πρόσκληση του Υπουργείου Δικαιοσύνης, ο Συνήγορος χαρακτήρισε σημαντική πρωτοβουλία την εκπόνηση διετούς στρατηγικού σχεδιασμού για το σωφρονιστικό σύστημα και σχολίασε αναλυτικά το σχετικό προσχέδιο.

Μεταξύ άλλων, παρατήρησε ότι απουσιάζουν:

- τα συγκεκριμένα χρονικά πλαίσια υλοποίησης των επιχειρησιακών στόχων και σε απαιτούμενους πόρους,
- η σύνδεση με αντίστοιχους σχεδιασμούς σε άλλα πεδία της ποινικής δικαιοσύνης τα οποία συνδέονται οργανικά με το σωφρονιστικό σύστημα,
- τα κριτήρια βάσει των οποίων προτείνεται να εφαρμοσθεί η κατανομή κρατουμένων και η αντιστοίχισή της με τη χωροταξική κατανομή των φυλακών.

Επίσης μεταξύ άλλων πρότεινε:

- να προστεθεί ως αυτοτελής στόχος η διασφάλιση των δικαιωμάτων των κρατουμένων ιδίως μέσω της έγκαιρης και πλήρους ενημέρωσής τους,
- να ιδρυθεί Σχολή Σωφρονιστικών Υπαλλήλων,
- να συμμετάσχει η Ελλάδα στο δίκτυο EuroPris για την εφαρμογή της απόφασης-πλαίσιο περί μεταφοράς ευρωπαϊών κρατουμένων,
- να εξετασθεί η δυνατότητα λειτουργίας λυκείου μέσα στις υπάρχουσες δομές του Σχολείου Δεύτερης Ευκαιρίας,
- να διασυνδεθεί το Υπουργείο με τον ΟΑΕΔ και τις κοινωνικές υπηρεσίες των δήμων για διευκόλυνση της μετασωφρονιστικής κοινωνικής επανένταξης.

359. <https://www.synigoros.gr/resources/20170925-epistoli-pros-ypourgo-tautotita-fylou.pdf>

4. Παρατηρήσεις του Συνηγόρου του Πολίτη επί του Σχεδίου της 7ης Περιοδικής Έκθεσης της Ελλάδας προς την Επιτροπή του ΟΗΕ κατά των Βασανιστηρίων του Υπουργείου Εξωτερικών

Μετά από πρόσκληση του Υπουργείου Εξωτερικών, ο Συνήγορος προσέθεσε αναλυτικά σχόλια στο σχετικό σχέδιο έκθεσης. Μεταξύ άλλων, παρέθεσε στοιχεία για την άσκηση των ειδικών αρμοδιοτήτων του οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης CAT,³⁶⁰ καθώς και συμπεράσματα από αυτοψίες και παρεμβάσεις του για τις συνθήκες κράτησης, ιδίως ανηλίκων, σε φυλακές και προαναχωρησιακά κέντρα.

5. Παρατηρήσεις του Συνηγόρου του Πολίτη επί του Νομοσχεδίου για τον έλεγχο και προστασία του δομημένου περιβάλλοντος (Νόμος 4495/2017)

Από την Αρχή προτάθηκαν συγκεκριμένα μέτρα για τον έλεγχο και προστασία του δομημένου περιβάλλοντος: α) η παράλειψη ή καθυστέρηση έκδοσης των προβλεπόμενων στο σχέδιο νόμου Προεδρικών Διαταγμάτων, Υπουργικών και άλλων αποφάσεων θέτει ζήτημα αποτελεσματικότητας της εφαρμογής του, β) είναι αναγκαία η κατάργηση της δυνατότητας νομιμοποίησης κατασκευών και ένταξης αυθαίρετων στις νομοθετικές ρυθμίσεις του νόμου για την τακτοποίηση, όταν έχουν εκδοθεί σχετικές αμετάκλητες δικαστικές αποφάσεις, γ) οι συνεχείς νομοθετικές μεταβολές του πολεοδομικού νομοθετικού πλαισίου πλήττουν την ασφάλεια δικαίου για τους πολίτες, δ) καθίσταται επιτακτική η οριστική αντιμετώπιση της υποστελέχωσης των Υπηρεσιών Δόμησης και της εμπρόθεσμης εξέτασης των διοικητικών προσφυγών ε) οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις θα πρέπει να διατηρήσουν την αρμοδιότητα των κατεδαφίσεων και αντίστοιχα να στελεχωθούν και να εξοπλιστούν επαρκώς, στ) η αναγκαιότητα έκδοσης των Ζωνών Υποδοχής Συντελεστή πριν την έκδοση οποιουδήποτε τίτλου Μεταφοράς Συντελεστή Δόμησης είναι προφανής, ζ) η σύσταση της νέας δομής υπηρεσιών ελέγχου δόμησης, χωρίς να έχουν αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά τα προβλήματα στελέχωσης και υποδομών των πολεοδομικών υπηρεσιών και λόγω ενδεχόμενης επικάλυψης και σύγχυσης αρμοδιοτήτων τους, είναι αλυσιτελής.

360. Ν. 3907/2011, 4228/2014 & 4443/2016

6. Παρατηρήσεις του Συνηγόρου του Πολίτη επί του Νομοσχεδίου «Έρευνα και εκμετάλλευση λατομικών ορυκτών και άλλες διατάξεις»³⁶¹

Από την Αρχή προτάθηκαν:

- η εκπόνηση Ειδικού Χωροταξικού Σχεδίου για Ορυκτές Πρώτες Ύλες για να αποφευχθεί η μείωση της ζώνης εγγύτητας λατομικών περιοχών από μικρούς, φθίνοντες και εγκαταλελειμμένους οικισμούς
- να υποβάλλονται ηλεκτρονικά όλα τα προσαπαιτούμενα έγγραφα και εγκρίσεις, κατά τη διαδικασία της γνωστοποίησης έναρξης της δραστηριότητας, μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Άσκησης Δραστηριοτήτων και Ελέγχων
- η σύντμηση του χρόνου της διαδικασίας έκδοσης ΑΕΠΟ
- ο σαφής καθορισμός των όρων και προϋποθέσεων που θα οδηγούν στην επιβολή διακοπής λειτουργίας, εφόσον διαπιστώνεται μη σύννομη λειτουργία.³⁶²

7. Παρατηρήσεις του Συνηγόρου του Πολίτη επί των μέτρων βελτίωσης της δασικής νομοθεσίας

Από την Αρχή προτάθηκαν συγκεκριμένα μέτρα για τη βελτίωση της δασικής νομοθεσίας: απόλεια της πρόβλεψης περί οικιστικών πυκνώσεων ως αντισυνταγματικής, πρόβλεψη διαδικασίας άσκησης αντιρρήσεων για όλες τις περιπτώσεις αποτύπωσης ορίων οικισμών, απόλεια του κριτηρίου περί ένταξης στον ΟΣΔΕ για την εξαίρεση περιοχών από τους δασικούς χάρτες, αποσαφήνιση του νομικού καθεστώτος για τις εκτάσεις δασικού χαρακτήρα που δεν θα αποτυπώνονται στους δασικούς χάρτες λόγω της ένταξής τους σε οικισμούς, ενίσχυση των Δήμων με το κατάλληλο προσωπικό ή με τη λήψη των αναγκαίων χρηματοδοτήσεων για την ανάθεση του έργου της υπόδειξης των ορίων οικισμών, κατάργηση της διάταξης με την οποία λαμβάνονται υπόψη οι ένορκες βεβαιώσεις για την απόδειξη κατοχής δασικής έκτασης, εξαίρεση δασών, αναδασωτέων εκτάσεων και άλλων προστατευόμενων περιοχών από τη δυνατότητα έγκρισης επέμβασης δια καταβολής χρηματικού ανταλλάγματος.

361. <https://www.synigoros.gr/resources/20171117-dt-kpz-eggrafa-stp.pdf>

362. Το παρόν σχέδιο νόμου εκκρεμεί προς ψήφιση στη Βουλή.

8. Παρατηρήσεις του Συνηγόρου του Πολίτη επί του νομοσχεδίου «Μέτρα προώθησης Αναδοχής – Υιοθεσίας» του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Ο Συνήγορος κλήθηκε από το Υπουργείο Εργασίας, Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης να σχολιάσει σχέδιο νόμου για την «Οργάνωση και Λειτουργία των θεσμών αναδοχής και υιοθεσίας των ανηλίκων», σε συνέχεια συμμετοχής εκπροσώπου της Αρχής σε ομάδα εργασίας για την εκπόνηση σχετικών προτάσεων. Ο Συνήγορος επεσήμανε σειρά ουσιαστικών και νομοτεχνικών προβλημάτων, διαπίστωσε ότι η διάκριση μεταξύ των δύο θεσμών δεν ήταν ευκρινής, ζήτησε να ληφθεί μέριμνα για την ενίσχυση των εμπλεκόμενων κοινωνικών υπηρεσιών και καταληκτικά σύστησε την περαιτέρω επεξεργασία του. Στη συνέχεια, το Υπουργείο έθεσε σε δημόσια διαβούλευση διαφορετικό σχέδιο νόμου, το οποίο αποκλίνει σημαντικά από το σχολιασμένο, κινείται σε άλλη κατεύθυνση από τις προτάσεις του Συνηγόρου, ενώ συγχρόνως απουσιάζουν από αυτό ορισμένα από τα νεωτερικά και θετικά στοιχεία του προηγούμενου.

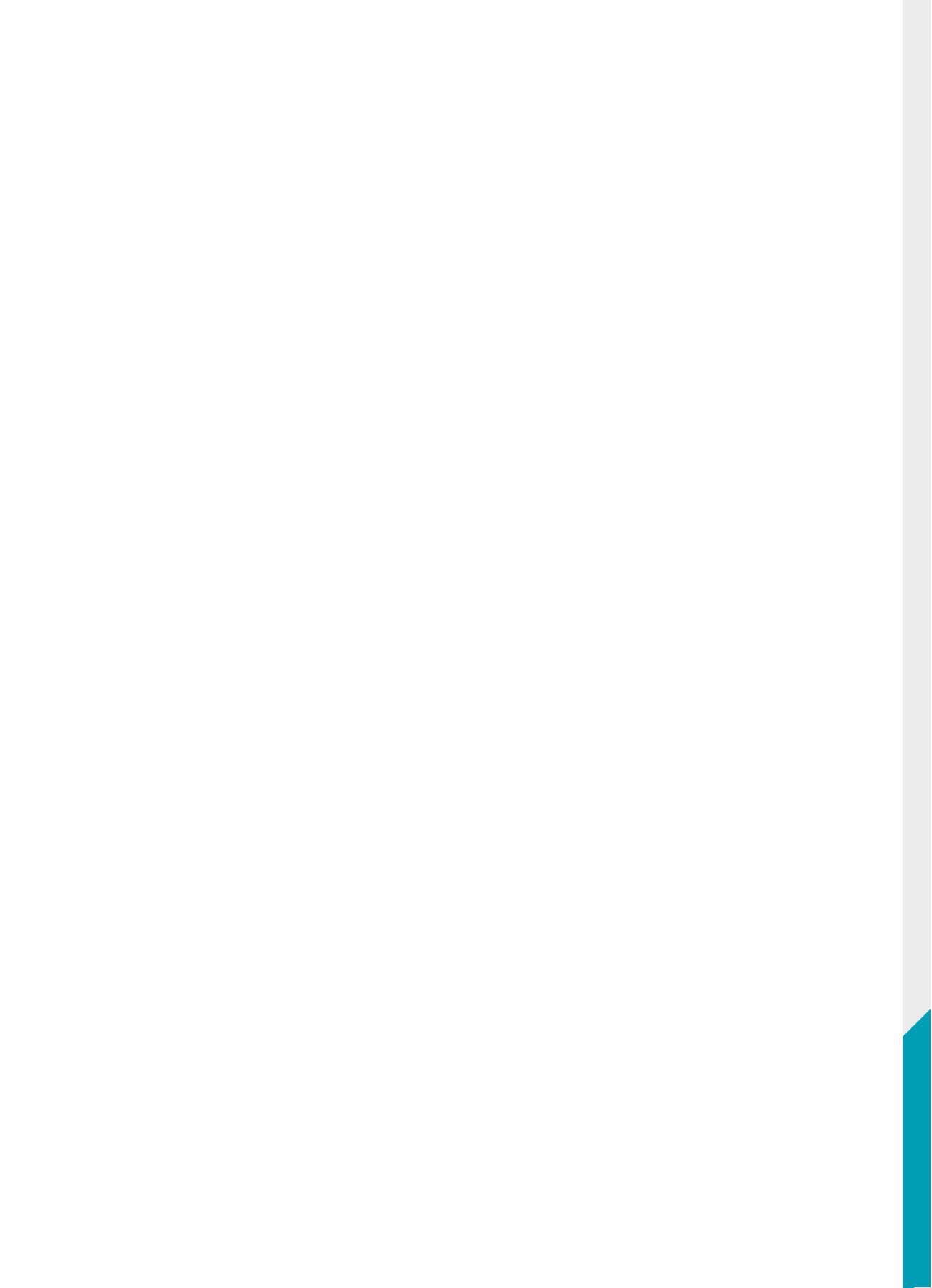
9. Παρατηρήσεις του Συνηγόρου του Πολίτη επί του σχεδίου τροποποίησης του ΠΔ 104/1979

(«Περί σχολικού και διδακτικού έτους, υπηρεσιακών βιβλίων, εγγραφών, μετεγγραφών φοιτήσεως, διαγωγής και τιμητικών διακρίσεων των μαθητών Σχολείων Μέσης Γενικής Εκπαιδύσεως»)

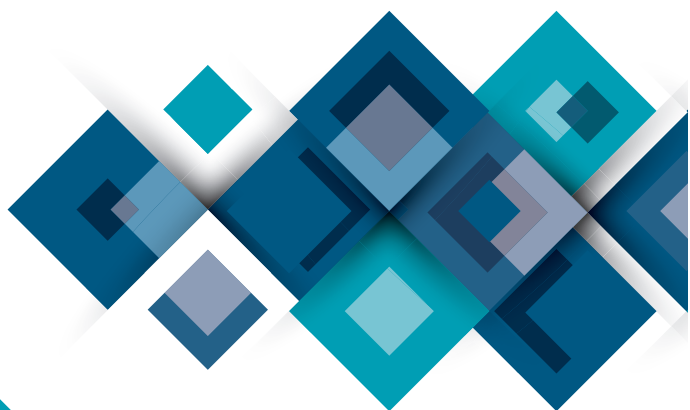
Ο Συνήγορος -μετά από πρόσκληση για διατύπωση σχολίων- απέστειλε αναλυτικό κείμενο παρατηρήσεων επί του σχεδίου τροποποίησης του ΠΔ 104/1979, που εκπονήθηκε από την αρμόδια ομάδα εργασίας του Υπουργείου Παιδείας. Ο Συνήγορος, με στόχο την συμβολή στην επικαιροποίηση και κωδικοποίηση της εκπαιδευτικής νομοθεσίας που διέπει την δευτεροβάθμια εκπαίδευση, έκανε κατ'άρθρο σχολιασμό, καταθέτοντας προτάσεις για την βελτίωση επιμέρους ρυθμίσεων.

10. Παρατηρήσεις του Συνηγόρου του Πολίτη επί του Εθνικού Μηχανισμού Παρακολούθησης και Αξιολόγησης του Σχεδίου Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού»

Ο Συνήγορος, σε συνέχεια της νομοθετικής πρωτοβουλίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, όπως αυτή αποτυπώθηκε στο υπό διαβούλευση σχέδιο νόμου «...Εθνικός Μηχανισμός Παρακολούθησης και Αξιολόγησης Σχεδίου Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού», έκανε συγκεκριμένες παρατηρήσεις, στο πλαίσιο της αποστολής του για την προάσπιση και προαγωγή των δικαιωμάτων του παιδιού, υπογραμμίζοντας την σημασία συμμετοχής του σε όλα τα στάδια αυτής της διαδικασίας με ρόλο συμβουλευτικό.

|| Ο ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΩΣ ΦΟΡΕΑΣ
ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ
ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΡΟΑΓΩΓΗΣ

Στο πλαίσιο της ευρείας αποστολής του Συνηγόρου του Πολίτη και των πολλών αρμοδιοτήτων του, ένα μεγάλο και σημαντικό κομμάτι των δράσεων του στοχεύει στην προαγωγή και την προώθηση δικαιωμάτων διαφόρων ομάδων του πληθυσμού, όπως είναι κατ' εξοχή οι ανήλικοι, οι ευάλωτες ομάδες, και οι ομάδες που υφίστανται διακρίσεις και άνιση μεταχείριση. **Στόχος των δράσεων του Συνηγόρου αποτελεί η ευρεία πληροφόρηση, η διάδοση των δικαιωμάτων και η ευαισθητοποίηση τόσο των ειδικών όσο και του κοινού.** Οι δράσεις αυτές περιλαμβάνουν συναντήσεις επικοινωνίας και εργασίας, συνεργασίες με φορείς εγχώριους και διεθνείς, δημόσιους και ιδιωτικούς, οργάνωση εκδηλώσεων ή συμμετοχή σε εκδηλώσεις, εκδόσεις έντυπες και ηλεκτρονικές, συμβουλευτικές και επιμορφωτικές δράσεις καθώς και ανάληψη κάθε πρωτοβουλίας που μπορεί να λειτουργεί προς την κατεύθυνση της επίτευξης των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων.

1. Δράσεις προάσπισης και προαγωγής των δικαιωμάτων του παιδιού

Ο Συνήγορος του Πολίτη, έχοντας αναλάβει από το 2003 με ειδική νομοθετική ρύθμιση την αποστολή της προάσπισης και προαγωγής των Δικαιωμάτων του Παιδιού, και ακολουθώντας τις διεθνώς καταξιωμένες πρακτικές και τα πρότυπα που έχει υιοθετήσει το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Συνηγόρων του Παιδιού, αναπτύσσει με δική του πρωτοβουλία ποικίλες δράσεις για την προαγωγή των δικαιωμάτων του παιδιού. Επιδιώκει διαρκώς να βρίσκεται κοντά στα παιδιά, να αφουγκράζεται τα ζητήματα που τα απασχολούν, να παρακολουθεί από κοντά τις εξελίξεις σε χώρους που ζουν, εκπαιδεύονται και κοινωνικοποιούνται, να τα ενημερώνει για τα δικαιώματά τους μέσω ειδικά σχεδιασμένου υλικού και φιλικών προς σε αυτά τρόπων επικοινωνίας. Παράλληλα ενεργεί για την ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού και συνεργάζεται με τους συναρμόδιους δημόσιους και μη κυβερνητικούς φορείς, οργανώσεις και επαγγελματίες που εργάζονται με και για παιδιά με στόχο τη διατύπωση προτάσεων και την προώθηση μέτρων υπέρ των παιδιών. Επιπλέον, υλοποιώντας ένα συστατικό στοιχείο της συνηγορίας των παιδιών, δημιουργεί το πλαίσιο και τις διαδικασίες που επιτρέπουν στα παιδιά να εκφράζουν τη γνώμη τους για τα θέματα που τα αφορούν, τις αναδεικνύει και τις προωθεί προς τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής.

Ο απολογισμός των ενεργειών προαγωγής της χρονιάς αυτής περιλαμβάνει άμεση επαφή και συμμετοχικές δράσεις με παιδιά, ειδικές πρωτοβουλίες και ισχυρή δικτύωση και συνεργασία με συναρμόδια υπουργεία, δημόσιες υπηρεσίες, φορείς

και μη κυβερνητικές οργανώσεις. Έτσι, ο Συνήγορος, ενεργώντας στο πλαίσιο της ειδικής αυτής αρμοδιότητάς του, αναδεικνύεται και ως ένας σημαντικός παράγοντας παρακολούθησης και υποστήριξης της εφαρμογής της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού στη χώρα.

1.1. Ακούγοντας τα παιδιά – προωθώντας το δικαίωμα στην έκφραση και τη συμμετοχή

1.1.1. Επικοινωνία με παιδιά

Εφαρμόζοντας στην πράξη το δικαίωμα των παιδιών να εκφράζουν τη γνώμη τους και να συμμετέχουν ενεργά στις διαδικασίες που τα αφορούν, ο Συνήγορος συναντά παιδιά και εφήβους, συζητάει μαζί τους για τα θέματα που τα απασχολούν, καταγράφει τις απόψεις και τις προτάσεις τους, τα ενημερώνει για τα δικαιώματά τους και τους τρόπους υπεράσπισής τους. Παράλληλα, αποκτά άμεση εικόνα για το πώς εφαρμόζονται τα δικαιώματα στην καθημερινή ζωή και αξιοποιεί τις απόψεις των παιδιών για τον σχεδιασμό της δράσης του και τη διατύπωση προτάσεων προς την πολιτεία.

Το 2017 ο Συνήγορος πραγματοποίησε 71 συναντήσεις με μαθητές και μαθήτριες.³⁶³ Επισκέφτηκε σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε όλη την επικράτεια, δίνοντας έμφαση σε νησιωτικές και απομακρυσμένες περιοχές, όπου συζήτησε με ομάδες μαθητών, παρακολούθησε δρώμενα, ενημερώθηκε για μαθητικές πρωτοβουλίες και συμμετείχε σε εκδηλώσεις.

Θέματα που απασχόλησαν τις συζητήσεις του Συνηγόρου με τα παιδιά φέτος ήταν το δημοκρατικό σχολείο, η επίλυση συγκρούσεων και διαφωνιών στην οικογένεια, το σχολείο και τις παρέες, η συμμετοχή σε αθλητικές και καλλιτεχνικές δραστηριότητες, η οδική ασφάλεια, το διαδίκτυο και η χρήση νέων τεχνολογιών, οι διακρίσεις, το προσφυγικό κλπ.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον είχαν οι επισκέψεις του Συνηγόρου σε 6 γυμνάσια διαφόρων περιοχών της χώρας στο πλαίσιο της θεματικής εβδομάδας, που υλοποιήθηκε για πρώτη φορά και έδωσε την ευκαιρία στα παιδιά να ενημερωθούν και να κουβεντιάσουν για τις έμφυλες ταυτότητες, τη διατροφή και τις εξαρτήσεις. Οι συζητήσεις του Συνηγόρου εστίασαν στα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις που συνδέονται με το φύλο και στους τρόπους προστασίας από προσβολές και δια-

363. <http://www.0-18.gr/gia-megaloyis/nea/synantiseis-synigoroy-me-mathites-tries-to-2017>

κρίσεις που σχετίζονται με την ταυτότητα και τον σεξουαλικό προσανατολισμό.³⁶⁴

Ο Συνήγορος διαπίστωσε για μια ακόμη φορά ότι τα παιδιά έχουν μεγάλη ανάγκη και επιζητούν διαδραστικές εμπειρίες επικοινωνίας, βιωματική εκπαίδευση και σύγχρονους τρόπους προσέγγισης και απάντησης στα ερωτήματά τους για όσα συμβαίνουν μέσα τους και γύρω τους.

Ο Συνήγορος πραγματοποίησε ακόμη 12 επισκέψεις σε ιδρύματα/μονάδες παιδικής προστασίας, όπου, κατά την πάγια πρακτική του, συναντήθηκε με τα φιλοξενούμενα παιδιά, τη διοίκηση και το προσωπικό. Επισκέφθηκε επίσης, 59 χώρους όπου εντοπίζονται παιδιά που μετακινούνται (βλ. αναλυτικά παρακάτω).

Επιπλέον, κατά τη χρονιά αυτή δέχτηκε και απάντησε σε 103 ηλεκτρονικά μηνύματα που αφορούσαν παραβιάσεις δικαιωμάτων ανηλίκων μέσω της φόρμας «Ρωτάω τον Συνήγορο» στον ιστοχώρο του για παιδιά και ενήλικες www.0-18.gr.

Στις μισές περιπτώσεις τουλάχιστον, απαιτήθηκε περαιτέρω εκτεταμένη ηλεκτρονική ή/και τηλεφωνική επικοινωνία, για την παροχή διευκρινίσεων και κατευθύνσεων. Παράλληλα, δέχτηκε 774 κλήσεις στη δωρεάν τηλεφωνική του γραμμή, που αφορούσαν ζητήματα δικαιωμάτων του παιδιού, πολλές από τις οποίες κατέληξαν στην υποβολή αναφοράς.

1.1.2. Ομάδα Εφήβων Συμβούλων

«Ο δρόμος για το RIO: Σεβασμός, Ενημέρωση, Γνώμη. Συζητάμε για την ταυτότητα και τις διαπροσωπικές μας σχέσεις» ήταν ο τίτλος της φετινής συμμετοχικής δράσης του Ευρωπαϊκού Δικτύου Εφήβων Συμβούλων Συνηγόρων του Παιδιού, το οποίο δημιουργήθηκε το 2010 με στόχο την ενεργή εμπλοκή παιδιών στο έργο των Ευρωπαίων Συνηγόρων, την ακρόαση των εμπειριών, προβληματισμών και προτάσεών τους για την προστασία και προαγωγή των δικαιωμάτων τους, καθώς και την ανάδειξη των απόψεών τους σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Συμμετέχοντας για 8η χρονιά στις δράσεις του Δικτύου, ο Συνήγορος συγκρότησε νέα Ομάδα Εφήβων Συμβούλων, μετά από πρόσκληση σε σχολεία της Αττικής και κλήρωση, με 14 κορίτσια και αγόρια από διαφορετικά γυμνάσια και λύκεια. Οι έφηβοι πήραν μέρος σε τακτικές συναντήσεις με τον Συνήγορο, επικοινωνώντας με ειδικούς, πήραν μέρος σε βιωματικές και δημιουργικές δραστηριότητες, δημιούργησαν βίντεο και κατέληξαν σε προτάσεις για τον σεβασμό της προσωπικότητας, τη σωστή ενημέρωση και την άσκηση του δικαιώματος έκφρασης γνώμης για θέματα που σχετίζονται με την ταυτότητα και τις διαπροσωπικές τους σχέσεις.

364. <http://www.0-18.gr/gia-paidia/nea/o-synigoros-toy-paidiyo-sta-scholeia-gia-ti-thematiki-bdomada>

Δύο μέλη της Ομάδας την εκπροσώπησαν σε διήμερη συνάντηση στο Παρίσι, στην οποία 22 έφηβοι από τις 11 ομάδες διαφορετικών χωρών που συμμετείχαν στη δράση αντάλλαξαν απόψεις και συνέθεσαν τις προτάσεις τους. Προϊόν αυτής της συνεργασίας είναι το κείμενο «Εκπαίδευση για τις σχέσεις και τη σεξουαλικότητα». Οι προτάσεις των παιδιών ενσωματώθηκαν στη Δημόσια Θέση των Συνηγόρων του Παιδιού που υιοθετήθηκε στο ετήσιο συνέδριό τους στο Ελσίνκι, με την οποία καλούν τις εθνικές κυβερνήσεις και τα Ευρωπαϊκά όργανα να λάβουν όλα τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλιστεί το δικαίωμα των παιδιών στην ολοκληρωμένη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση.³⁶⁵

1.1.3. Συνεργασία με τη Βουλή των Εφήβων 2017³⁶⁶

Ο Συνήγορος συμμετείχε στην προετοιμασία και τις εργασίες της ΚΒ' Συνόδου της «Βουλής των Εφήβων», που διοργανώθηκε στις 6-10 Ιουλίου με θέμα «Έφηβοι Ενεργοί Πολίτες». Οι 300 μαθητές/τριες πήραν μέρος σε ομάδες εργασίας με ειδικότερα θέματα τα ανθρώπινα δικαιώματα, το δημοκρατικό σχολείο, τον πολιτισμό, το περιβάλλον, την αλληλεγγύη και την ψηφιακή εποχή, αλλά και σε βιωματικά εργαστήρια, ελεύθερες συζητήσεις και παρουσίαση των συμπερασμάτων σε ολομέλεια, υπό την προεδρία του Προέδρου της Βουλής.

Για τέταρτη συνεχή χρονιά, ο Συνήγορος συνέδραμε στο εκπαιδευτικό αυτό πρόγραμμα του Ιδρύματος της Βουλής, κυρίως όσον αφορά στον σχεδιασμό της θεματολογίας και της μεθοδολογίας της Συνόδου, στην επικοινωνία με τους έφηβους βουλευτές μέσω ηλεκτρονικού φόρουμ πριν τη συνάντηση και στον συτονισμό συνεδριάσεων, υποστηρίζοντας την ελεύθερη έκφραση και ανταλλαγή απόψεων, καλών πρακτικών και προτάσεων. Ο Συνήγορος ανέλαβε τη θεματική ενότητα «δημοκρατία στο σχολείο», συμμετέχοντας παράλληλα σε δράσεις του προγράμματος μέσα και έξω από τη Βουλή.

Το ιδιαίτερα ενδιαφέρον στοιχείο της φετινής Συνόδου, ήταν η έμφαση που δόθηκε στη συλλογική δράση και παρέμβαση, με στόχο οι έφηβοι να αποτελούν παράγοντα αλλαγής της κοινωνίας και διαμόρφωσης των συνθηκών μέσα στις οποίες εκπαιδεύονται, κοινωνικοποιούνται και αναπτύσσουν την προσωπικότητά τους.

1.1.4. Εικονική συνέλευση μαθητών στη Θεσσαλονίκη³⁶⁷

Μια ανοικτή συζήτηση με τη μορφή εικονικής γενικής συνέλευσης, στην οποία

365. <https://www.synigoros.gr/?i=childrens-rights.el.ili.461521>

366. <http://www.0-18.gr/gia-paidia/nea/boyli-ton-efibon-2017-apo-to-ego-sto-emeis>

367. <http://www.0-18.gr/gia-megaloyis/nea/eikoniki-syneleysi-mathiton-sti-thessaloniki>

συμμετείχαν 58 μαθητές και μαθήτριες 28 γυμνασίων και λυκείων, διοργάνωσε ο Συνήγορος στο πλαίσιο των δράσεών του για την προώθηση των αρχών του δημοκρατικού σχολείου και τη λειτουργία των μαθητικών κοινοτήτων. Η εκδήλωση διοργανώθηκε σε συνεργασία με τα Γραφεία Αγωγής Υγείας Β/θμιας Εκπαίδευσης Δυτικής και Ανατολικής Θεσσαλονίκης. Οι σχέσεις μαθητών – εκπαιδευτικών, η οργάνωση και λειτουργία του σχολείου και η ανάπτυξη εναλλακτικών δραστηριοτήτων ήταν τα θέματα που συζητήθηκαν πρώτα σε μικρές ομάδες (συνελεύσεις τμήματος). Έπειτα εκπρόσωποι παρουσίασαν τα συμπεράσματα και τις προτάσεις τους στην «εικονική γενική συνέλευση του σχολείου», την οποία συντόνισε μαθήτρια, όπου έγινε προσπάθεια να ληφθούν αποφάσεις. Τέλος, με την παρουσία και 33 εκπαιδευτικών ως παρατηρητών, έγινε αξιολόγηση της εμπειρίας και συζήτηση για τους τρόπους με τους οποίους μπορούν να γίνουν πιο αποτελεσματικές οι συνελεύσεις στα σχολεία.

Από τη συμμετοχική αυτή δράση αναδείχθηκε η σημασία του ουσιαστικού διαλόγου στη σχολική κοινότητα, της ανάληψης ευθύνης και της υπεύθυνης συμμετοχής των μαθητών στα κοινά καθώς και του θεσμού των μαθητικών κοινοτήτων.

1.2. Πρωτοβουλίες, ειδικές δράσεις και συνεργασίες με υπηρεσίες, φορείς και οργανώσεις

1.2.1. Έρευνα για τη λειτουργία των μαθητικών κοινοτήτων³⁶⁸

Ο Συνήγορος διεξήγαγε έρευνα των απόψεων των μαθητών/τριών για τη λειτουργία των μαθητικών κοινοτήτων, με βάση ερωτηματολόγιο που στάλθηκε στα σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης όλης της χώρας.

Η έρευνα, στην οποία συμμετείχαν ανώνυμα 37.488 μαθητές και μαθήτριες από 377 γυμνάσια και λύκεια όλης της χώρας, αναδεικνύει την ανάγκη περαιτέρω ενίσχυσης των μαθητικών κοινοτήτων ως εργαλείο για την καλύτερη λειτουργία της σχολικής ζωής. Τα συμπεράσματα αυτά επιβεβαιώνουν την αναγκαιότητα για επικαιροποίηση του κανονισμού λειτουργίας μαθητικών κοινοτήτων, όπως έχει ήδη προτείνει ο Συνήγορος στο Υπουργείο Παιδείας.

Οι μαθητές και μαθήτριες πιστεύουν ότι οι μαθητικές κοινότητες μπορούν να βοηθήσουν στη δημοκρατική λειτουργία του σχολείου, αν υποστηριχθούν σωστά από όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας και επιζητούν πιο ενεργή συμμετοχή στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

368. <https://www.synigoros.gr/?i=childrens-rights.el.dpnews.453231>

Η διερεύνηση των απόψεων των μαθητών έγινε σε συνέχεια των πολυετών παρεμβάσεων και πρωτοβουλιών του Συνηγόρου σχετικά με τη δημοκρατική σχολική διοίκηση, και ιδίως μετά την υποβολή συγκεκριμένης πρότασης για την αναθεώρηση της ισχύουσας νομοθεσίας, έτσι ώστε τα μαθητικά συμβούλια να αποτελέσουν στην πράξη θεσμό προώθησης και εμπέδωσης της δημοκρατίας στο σχολείο.

1.2.2. Αφίσα για την επιληψία³⁶⁹

Με αφορμή την παγκόσμια ημέρα επιληψίας, ο Συνήγορος απέστειλε 14.500 ενημερωτικές αφίσες στις 13 περιφερειακές διευθύνσεις εκπαίδευσης της χώρας, οι οποίες στη συνέχεια διανεμήθηκαν σε όλα τα σχολεία της χώρας. Η αφίσα δημιουργήθηκε σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρία Κοινωνικής Παιδιατρικής και Προαγωγής της Υγείας, και παρέχει χρήσιμες οδηγίες για τις ενδεικνυόμενες ενέργειες αντιμετώπισης σπασμών, που μπορεί να συμβούν σε παιδιά με επιληψία στον χώρο του σχολείου, κυρίως από εκπαιδευτικούς αλλά και άλλους εργαζόμενους στο σχολικό περιβάλλον. Η ενημέρωση κρίθηκε ιδιαίτερα χρήσιμη, δεδομένης της συχνότητας των συμβάντων, για τον λόγο αυτό προτάθηκε η αφίσα να αναρτηθεί στους χώρους του συλλόγου διδασκόντων ή της διεύθυνσης της σχολικής μονάδας, ώστε να υπάρχει μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση και εξοικείωση με τη νόσο.

1.2.3. Συνεργασίες με υπηρεσίες, φορείς και οργανώσεις

Ο Συνήγορος συνεργάστηκε και φέτος με φορείς, υπηρεσίες και επαγγελματίες που εργάζονται με ή για τα παιδιά, συμμετείχε ενεργά σε επιτροπές και ομάδες εργασίας, σε επιμορφώσεις και ημερίδες / συνέδρια για θέματα δικαιωμάτων παιδιού.

Συνολικά συμμετείχε σε 124 συναντήσεις εργασίας με εκπροσώπους φορέων εκπαίδευσης, πρόνοιας, υγείας, δικαιοσύνης, τοπικής αυτοδιοίκησης, διεθνών οργανώσεων, ΜΚΟ κ.λπ. σε όλη την επικράτεια. Στελέχη του Συνηγόρου συμμετείχαν ως εισηγητές σε 27 επιμορφωτικά σεμινάρια εκπαιδευτικών, γονέων και επαγγελματιών / στελεχών υπηρεσιών που ασχολούνται με τα παιδιά. Πραγματοποίησαν, επίσης, ομιλίες σε 81 συνέδρια και ημερίδες/εκδηλώσεις που αφορούσαν, μεταξύ άλλων, ζητήματα ετερότητας και σεξουαλικού προσανατολισμού, βίας, κακοποίησης και παραμέλησης παιδιών, ασφαλούς διαδικτύου, τα δικαιώματα παιδιών προσφύγων, Ρομά και παιδιών με αναπηρίες, εναλλακτικά μοντέλα εκπαίδευσης, τον εθελοντισμό κ.λπ.

Ο Συνήγορος συμμετείχε και τη φετινή χρονιά στις συνεδριάσεις του Κεντρι-

369. <http://www.0-18.gr/gia-megaloyis/nea/afisa-gia-tin-epilepsia-sta-scholeia>

κού Επιστημονικού Συμβουλίου για την Πρόληψη και την Αντιμετώπιση της Θυματοποίησης και της Εγκληματικότητας των Ανηλίκων, στις ομάδες εργασίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης με θέμα «Το σπίτι του Παιδιού» και τις Μονάδες Μέριμνας Ανηλίκων, και σε συναντήσεις της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής με αντικείμενο την ενσωμάτωση Οδηγίας της ΕΕ σχετικά με τις δικονομικές εγγυήσεις για τα παιδιά που είναι ύποπτα ή κατηγορούμενα, στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών, προάγοντας τις αρχές της φιλικής προς τα παιδιά δικαιοσύνης. Σημαντική υπήρξε για άλλη μια χρονιά η συνεργασία με την Εισαγγελία Αρείου Πάγου για διάφορα θέματα, όπως τα παιδιά με ψυχικές διαταραχές, τα παιδιά που χρήζουν ψυχιατρικής εκτίμησης, κλινικής περίθαλψης και νοσηλείας, το σύστημα παιδικής προστασίας στην Ελλάδα κλπ.

Παράλληλα, ο Συνήγορος συνεργάστηκε και συναντήθηκε με συμβούλους του Υπουργού Παιδείας για θέματα φοίτησης παιδιών με αναπηρίες, εγγραφής και φοίτησης παιδιών Ρομά, δημοκρατικού σχολείου και οι μαθητικών κοινοτήτων, και αναθεώρησης της νομοθεσίας για την επιβολή κυρώσεων/ποινών. Μετά από πρόσκληση για διατύπωση σχολίων, ο Συνήγορος απέστειλε αναλυτικό κείμενο παρατηρήσεων επί του σχεδίου τροποποίησης του ΠΔ 104/1979 που εκπονήθηκε από την αρμόδια ομάδα εργασίας του Υπουργείου.

Επίσης, σε συνέχεια της αποστολής προς σχολιασμό σχεδίου νόμου για την οργάνωση και λειτουργία των θεσμών αναδοχής και υιοθεσίας των ανηλίκων, ο Συνήγορος διαβίβασε στο γραφείο της Αν. Υπουργού Κοινωνικής Αλληλεγγύης παρατηρήσεις, επισημαίνοντας ότι το σχέδιο νόμου χρήζει περαιτέρω νομοτεχνικής μελέτης και διευκρινίσεων για τα πεδία που ρυθμίζει.

Ακόμη, ο Συνήγορος συμμετείχε προεδρεύοντας στις εργασίες της Επιτροπής Προστασίας Ανηλίκων, γνωμοδοτικό όργανο της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή. Μάλιστα, ύστερα από γνωμοδότηση της Επιτροπής, το Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης αποφάσισε την απαγόρευση της εμπορικής προβολής αποκριάτικων στολών για παιδιά, με σεξουαλικά υπονοούμενα και παραπομπές σε εγκλήματα μίσους³⁷⁰.

Για άλλη μια χρονιά, ο Συνήγορος συνεργάστηκε με το Γραφείο της Έπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, για τη διοργάνωση του 21ου Πανελληνίου Διαγωνισμού Μαθητικής Δημιουργίας για μαθητές Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης με τίτλο «Υπάρχουμε μαζί». Στόχος της δράσης είναι η ενημέρωση, η ευαισθητοποίηση και η δημιουργική έκφραση των απόψεων παιδιών και νέων για το προσφυγικό ζήτημα. Συνεχίστηκε επίσης η συνεργασία με τη Γενι-

370. <https://www.synigoros.gr/?i=childrens-rights.el.dpnews.414962>

κή Γραμματεία Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, με στόχο την ολοκλήρωση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

Τέλος, σημαντική ήταν και η διεθνής δράση του Συνηγόρου στο πεδίο της προαγωγής των δικαιωμάτων του παιδιού, ιδίως σε συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την ειδική επιτετραμμένη του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ για τη βία κατά των παιδιών, και το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Συνηγόρων του Παιδιού.

1.3. Παιδιά που μετακινούνται – παιδιά πρόσφυγες

Και το 2017 υπήρξε χρονιά ιδιαίτερης ενασχόλησης και πολλαπλών πρωτοβουλιών του Συνηγόρου σχετικά με τα δικαιώματα των παιδιών που μετακινούνται.

1.3.1. Συνεργασίες, επισκέψεις, παρεμβάσεις στη διοίκηση

Ο Συνήγορος συμμετείχε σε δεκάδες συναντήσεις εργασίας με φορείς, υπηρεσίες και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που παρέχουν υπηρεσίες σε παιδιά πρόσφυγες και μετανάστες. Ιδίως συνεργάστηκε με τις περιφερειακές υπηρεσίες του Υπουργείου Εσωτερικών, τα Υπουργεία Μεταναστευτικής Πολιτικής, Υγείας, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης, την Υπηρεσία Ασύλου, την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης και οργανώσεις, καθώς και με δικαστικές αρχές.

Στο πλαίσιο της ειδικής αρμοδιότητάς του για τα δικαιώματα του παιδιού, ο Συνήγορος πραγματοποίησε συνολικά 59 επισκέψεις και συναντήσεις με αρμόδιους φορείς σε όλη την επικράτεια, σε χώρους όπου εντοπίζονται παιδιά που μετακινούνται. Συγκεκριμένα, 12 επισκέψεις σε 9 ανοιχτές δομές προσωρινής φιλοξενίας στην Αττική, την Κεντρική και Ανατολική Μακεδονία και τα νησιά. Επισκέφθηκε επίσης 12 ξενώνες φιλοξενίας (σε Αττική, Πελοπόννησο και Λέσβο) και 6 ασφαλείς ζώνες προσωρινής και εποπτευόμενης φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων (Αττική, Κεντρική και Ανατολική Μακεδονία), 3 χώρους υποδοχής/φιλοξενίας παιδιών με τις οικογένειές τους (προγράμματα στέγασης), 7 χώρους όπου τα παιδιά τελούν υπό περιορισμό της ελευθερίας τους (ΚΥΤ και χώρους κράτησης της αστυνομίας), και 1 άτυπο καταυλισμό. Ακόμη, πραγματοποίησε 17 επισκέψεις σε σχολεία και δομές άτυπης εκπαίδευσης.

Αξιοποιώντας στοιχεία που συνέλεξε κατά τις επισκέψεις του και από την επικοινωνία με φορείς που δραστηριοποιούνται στο πεδίο, ο Συνήγορος απύθηνε διαπιστώσεις και προτάσεις για τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων για την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών που μετακινούνται. Χαρακτηριστικό παρά-

δειγμα αποτελεί η επιστολή προς τις αρμόδιες αρχές σχετικά με την οικογενειακή επανένωση και μετεγκατάσταση συνοδευμένων και ασυνόδευτων ανηλίκων. Ο Συνήγορος, με βάση υποθέσεις που διερεύνησε και στοιχεία που συνέλεξε από τα μέλη του Δικτύου για τα Δικαιώματα των Παιδιών που Μετακινούνται, επεσήμανε τις υπάρχουσες δυσκολίες και ανέδειξε την ανάγκη για βελτιωτικές παρεμβάσεις, προκειμένου να ενισχυθούν οι νόμιμες και ασφαλείς οδοί εισόδου των παιδιών στα κράτη της ΕΕ και να μειωθούν οι κίνδυνοι που απειλούν τα θεμελιώδη δικαιώματά τους.

Σε συνέχεια της πρωτοβουλίας αυτής, διοργανώθηκε συνάντηση εργασίας για το θέμα στην οποία συμμετείχαν ο Συνήγορος, εκπρόσωποι της Υπηρεσίας Ασύλου, όλων των συναρμόδιων δημοσίων υπηρεσιών και μέλη του Δικτύου.

1.3.2. Το δικαίωμα στην εκπαίδευση

Το ζήτημα της ένταξης στην εκπαίδευση των παιδιών προσφύγων που βρίσκονται στη χώρα μας απασχόλησε ιδιαίτερα και φέτος τον Συνήγορο. Είχε τακτικές συνεργασίες με μέλη της επιστημονικής επιτροπής του Υπουργείου Παιδείας για τη στήριξη των παιδιών προσφύγων, με την Ομάδα Διαχείρισης, Συντονισμού και Παρακολούθησης της Εκπαίδευσης των Παιδιών Προσφύγων, Συντονιστές Εκπαίδευσης Προσφύγων, σχολικούς συμβούλους και σχολεία όπου δημιουργήθηκαν «Δομές υποδοχής και εκπαίδευσης προσφύγων» ή όπου εντάχθηκαν στο πρωινό τους πρόγραμμα παιδιά που μετακινούνται. Παράλληλα, επισκέφθηκε 17 εκπαιδευτικές μονάδες και δομές άτυπης εκπαίδευσης, όπου συναντήθηκε με παιδιά πρόσφυγες και με άλλα παιδιά που φοιτούσαν σε αυτές, με τους εκπαιδευτικούς και με γονείς. Ο Βοηθός Συνήγορος για τα Δικαιώματα του Παιδιού πραγματοποίησε ομιλίες και ενημερωτικές συναντήσεις με συλλόγους γονέων σχετικά με την εφαρμογή του νόμου για την ισότιμη και ασφαλή άσκηση του δικαιώματος στην εκπαίδευση από όλα ανεξαιρέτως τα παιδιά.

Στις συναντήσεις του με μαθητές και συλλόγους γονέων, ο Συνήγορος αφουγκράστηκε τις ανησυχίες σχετικά με την προστασία της υγείας των παιδιών και διαπίστωσε την αναγκαιότητα έγκυρης ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για αυτό το ζήτημα. Για τον λόγο αυτό, σε συνεργασία με την Εθνική Σχολή Δημόσιας Υγείας και το ΚΕΕΛΠΝΟ, ο Συνήγορος ανέλαβε τη δημιουργία ενημερωτικού βίντεο που πληροφορεί τους γονείς για το θέμα των εμβολιασμών και τα βασικά μέτρα πρόληψης μεταδοτικών ασθενειών.³⁷¹

371. <http://www.0-18.gr/gia-megaloyis/nea/binteo-gia-to-dikaioma-prostasias-tis-ygeias-ton-paidion-sto-scholeio>

Δράση ειδικού ενδιαφέροντος αποτέλεσε η επίσκεψη του Συνηγόρου στη Λέσβο, όπου πραγματοποίησε συναντήσεις με εφήβους σε 8 ξενώνες φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων, σε ένα δημοτικό, ένα γυμνάσιο, ένα λύκειο και ένα άτυπο σχολείο για παιδιά πρόσφυγες, στο ανοιχτό κέντρο φιλοξενίας ευάλωτων ομάδων Καρά Τεπέ και στο ΚΥΤ στη Μόρια. Επίσης, συναντήθηκε με τον Δήμαρχο Μυτιλήνης, τον Περιφερειακό Διευθυντή Εκπαίδευσης Β. Αιγαίου, τους Διευθυντές Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, συντονιστές εκπαίδευσης προσφύγων και εκπροσώπους φορέων και οργανώσεων. Ως επιστέγασμα της επίσκεψης αυτής ο Συνήγορος απέστειλε σχετική έκθεση με τις διαπιστώσεις και προτάσεις του προς τα Υπουργεία Παιδείας και Μεταναστευτικής Πολιτικής, ζητώντας μεταξύ άλλων να προβλεφθεί για τη νέα σχολική χρονιά η οργάνωση επαρκούς αριθμού τμημάτων υποδοχής σε σχολεία της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.³⁷²

Στις ενέργειες ευαισθητοποίησης εντάσσεται και η δημοσιοποίηση και προώθηση ραδιοφωνικού μηνύματος που δημιουργήθηκε από δύο ομάδες εφήβων στη Λέσβο (ομάδας μαθητών λυκείου και ομάδας ασυνόδευτων ανηλίκων που φιλοξενούνται σε ξενώνες), και υλοποιήθηκε με την ευθύνη συντονιστών εκπαίδευσης προσφύγων της Λέσβου. Η δράση αυτή τέθηκε υπό την αιγίδα του Συνηγόρου, ώστε να προβληθεί η καλή πρακτική της προσέγγισης και συνεργασίας ανάμεσα σε μαθητές του δημοσίου σχολείου και σε παιδιά πρόσφυγες – μετανάστες. Το μήνυμα μεταδόθηκε, μετά την έγκριση του ΕΣΡ, από ραδιοφωνικούς σταθμούς εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας.³⁷³

Έμφαση δόθηκε και στην ενίσχυση της πρόσβασης των ασυνόδευτων παιδιών στην εκπαίδευση. Προκειμένου να προωθηθούν προτάσεις στους αρμόδιους θεσμικούς φορείς σχετικά με τη βελτίωση της ένταξης των παιδιών αυτών στην εκπαίδευση, ο Συνήγορος σε συνεργασία με τα μέλη του Δικτύου για τα Δικαιώματα των Παιδιών που μετακινούνται, διερεύνησε την εκπαιδευτική κατάσταση των ασυνόδευτων παιδιών που βρίσκονται σε ξενώνες φιλοξενίας. Η Έκθεση με τα συμπεράσματα της έρευνας και τις προτεινόμενες παρεμβάσεις,³⁷⁴ στάλθηκε στο Υπουργείο Παιδείας και ελήφθη υπόψη στο σχεδιασμό των ενεργειών για το σχολικό έτος 2017-2018.

372. <https://www.synigoros.gr/?i=childrens-rights.el.dpnnews.424870>

373. <https://www.synigoros.gr/?i=childrens-rights.el.dpnnews.420644>

374. <http://www.0-18.gr/downloads/FINAL%20GREEK%20VERSION.PDF>

1.3.3. Στέρηση της ελευθερίας ασυνόδευτων ανηλίκων

Το ζήτημα της παραμονής σημαντικού αριθμού ασυνόδευτων ανηλίκων σε αστυνομικά τμήματα, σε ιδιαίτερα δυσμενείς συνθήκες στέρισης της ελευθερίας τους ανέδειξε ο Συνήγορος μετά την πραγματοποίηση σειράς αυτοψιών στη Βόρεια Ελλάδα. Σε συνέχεια προηγούμενων παρεμβάσεων του, **ο Συνήγορος επανέλαβε ότι η παραμονή των ασυνόδευτων παιδιών σε χώρους κράτησης, αποτελεί κατάφωρη παραβίαση των δικαιωμάτων τους και θέτει σε άμεσο κίνδυνο την ομαλή ανάπτυξη τους.**

1.3.4. Δημοσιοποίηση Έκθεσης για τα παιδιά που μετακινούνται

Το 2017 δημοσιοποιήθηκε η πρώτη έκθεση των ενεργειών του μηχανισμού της Αρχής για την παρακολούθηση της κατάστασης των παιδιών που μετακινούνται στην Ελλάδα, τον οποίο υποστηρίζει και η διακυβερνητική οργάνωση UNICEF. Ο απολογισμός περιλαμβάνει στοιχεία, διαπιστώσεις και προτάσεις σχετικά με τον εντοπισμό και την καταγραφή του πληθυσμού των παιδιών που μετακινούνται, την πρόσβαση σε διαδικασίες διεθνούς προστασίας, τις συνθήκες διαβίωσης και την πρόσβαση σε βασικά αγαθά και υπηρεσίες, και ειδικότερα ζητήματα που αφορούν στα ασυνόδευτα παιδιά. Τα στοιχεία αυτά προέκυψαν από τις επισκέψεις του Συνηγόρου σε χώρους πρώτης υποδοχής, διαμονής, φιλοξενίας και κράτησης ανηλίκων προσφύγων και μεταναστών σε όλη τη χώρα, σειρά συναντήσεων με υπηρεσίες και οργανώσεις, καθώς και παρεμβάσεων με στόχο την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών που μετακινούνται, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν το 2016.

1.3.5. Δίκτυο για τα Δικαιώματα των Παιδιών που Μετακινούνται

Ο Συνήγορος αναγνωρίζοντας την ανάγκη για διαρκή και σταθερή συνεργασία των φορέων που δραστηριοποιούνται για την προστασία των παιδιών, υποστηρίζει την ανάπτυξη και λειτουργία του Δικτύου για τα Δικαιώματα των Παιδιών που Μετακινούνται. Το Δίκτυο, που εντάσσεται στον μηχανισμό παρακολούθησης του Συνηγόρου για την κατάσταση των παιδιών προσφύγων και μεταναστών, ξεκίνησε τις εργασίες του στις αρχές του 2017, μετά από συναντήσεις διαβούλευσης σε Θεσσαλονίκη και Αθήνα. Στο Δίκτυο συμμετέχουν φορείς που αναπτύσσουν δράσεις και υπηρεσίες εστιασμένες στα παιδιά που μετακινούνται. Έχει άτυπη μορφή και υποστηρίζεται τεχνικά από τη UNICEF στο πλαίσιο σχετικής συμφωνίας συνεργασίας. Βασικοί του στόχοι είναι η καλύτερη παρακολούθηση κρίσιμων ζητημάτων και η τεκμηριωμένη συνηγορία υπέρ των παιδιών που μετακινούνται. Στα 21 μέλη του περιλαμβάνονται 3 διακυβερνητικοί οργανισμοί, 18 οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, και ως συνεργαζόμενο μέλος ο δήμος της Αθήνας. Το Δίκτυο, εκτός από την συστηματική ανταλλαγή ενημέρωσης μέσα από συναντήσεις και αποστολή μηνυμάτων, συνέδραμε σε δράσεις συνηγορίας για τα δικαιώματα

των παιδιών και ειδικότερα για τα θέματα που σχετίζονταν με την εκπαίδευση, το ζήτημα της κράτησης / περιορισμού της ελευθερίας και της διαδικασίας προσδιορισμού της ηλικίας των ασυνόδευτων ανηλίκων, όπως και το θέμα της προώθησης των διαδικασιών οικογενειακής επανένωσης και μετεγκατάστασης.

1.3.6. Δράση σε ευρωπαϊκό επίπεδο

Ως μέλος της διοίκησης του ENOC, ο Συνήγορος συμμετείχε στην εκπόνηση εκκλήσεων και προτάσεων προς τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα και τις εθνικές αρχές. Ενδεικτικά αναφέρεται η Δημόσια Θέση στην οποία οι Συνήγοροι του Παιδιού καλούν τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης να σεβαστούν τα θεσμοθετημένα δικαιώματα του παιδιού κατά την ανάπτυξη του νέου Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου, και εκφράζουν την ανησυχία τους ότι το νέο σχέδιο δράσης για τις επιστροφές που παρουσιάστηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή την 1η Μαρτίου 2017 μπορεί να επιταχύνει τη χρήση της κράτησης και της αναγκαστικής επιστροφής ανηλίκων.

Δράση με ιδιαίτερο ενδιαφέρον αποτέλεσε η περιφερειακή συνάντηση των Ευρωπαίων Συνηγόρων του Παιδιού που φιλοξένησε ο Συνήγορος στην Αθήνα, σε συνεργασία με τη UNICEF και με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με θέμα «Διασφάλιση και προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών που μετακινούνται: Η πρόκληση της κοινωνικής ένταξης».³⁷⁵

Στη συνάντηση, εκπρόσωποι 23 ομόλογων αρχών υιοθέτησαν κείμενο Συστάσεων, που βασίστηκαν σε απαντήσεις των μελών του ENOC σε σχετικό ερωτηματολόγιο που είχε δημιουργηθεί από τον Συνήγορο. Οι Συστάσεις παρουσιάστηκαν σε δημόσια εκδήλωση, όπου έγιναν παρουσιάσεις από εμπειρογνώμονες του ΟΗΕ σε θέματα δικαιωμάτων του παιδιού και έλαβε χώρα συζήτηση στρογγυλής τράπεζας με γενικούς γραμματείς υπουργείων και εκπροσώπους της τοπικής αυτοδιοίκησης και της κοινωνίας των πολιτών.³⁷⁶

Τέλος, ο Συνήγορος συμμετείχε σε συναντήσεις με Ευρωπαίους αξιωματούχους σχετικά με ζητήματα όπως η υποδοχή, η φιλοξενία, η κράτηση, η διακρίβωση ηλικίας και η εκπαίδευση των παιδιών προσφύγων, μεταξύ άλλων με εκπροσώπους του Συμβουλίου της Ευρώπης, του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA) και τη Συντονίστρια για τα Δικαιώματα του Παιδιού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. *Παρουσίασε ακόμη σε διεθνή συνέδρια τις διαπιστώσεις*

375. <http://www.0-18.gr/inclusion-gr>

376. <http://www.0-18.gr/gia-megaloyis/nea/systaseis-ton-eyropaion-synigoron-toy-paidioy-gia-tin-prostasia-kai-tin-koinoniki-entaksi-ton-paidion-poy-metakinoyntai>

του για την κατάσταση των παιδιών προσφύγων στην Ελλάδα, αλλά και τις θέσεις των Ευρωπαίων Συνηγόρων. Ενδεικτικά αναφέρεται η διεθνής συνάντηση που συνδιοργάνωσαν στη Στοκχόλμη το Σουηδικό Κοινοβούλιο και ο Συνήγορος του Παιδιού της Σουηδίας.

2. Δράσεις προώθησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης

Ως φορέας παρακολούθησης και προώθησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης, ο Συνήγορος υλοποίησε και κατά το έτος 2017 δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών και δημοσίων και ιδιωτικών φορέων για την προστασία κατά των διακρίσεων. Στο πλαίσιο αυτό, πραγματοποιήθηκε σειρά επισκέψεων σε δημόσιες υπηρεσίες, συναντήσεων εργασίας με στελέχη της Διοίκησης και επιμορφωτικών δράσεων που απευθύνονταν σε δημόσιους υπαλλήλους.

Ενδεικτικά,

- Συνεχίστηκε η παροχή εκπαίδευσης σε θέματα δικαιωμάτων και ίσης μεταχείρισης στην Αστυνομική Ακαδημία και τη Σχολή Μετεκπαίδευσης της ΕΛΑΣ, καθώς και στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης
- Πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις εργασίας στα γραφεία του ΣΕΠΕ στα Ιωάννινα, στην Πρέβεζα και στη Λέσβο στο πλαίσιο εξορμήσεων του Συνηγόρου, καθώς και στα γραφεία του Συνηγόρου, με στελέχη του Υπουργείου Παιδείας
- Έγιναν επισκέψεις σε σχολεία με σκοπό την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση μαθητών

Ο Συνήγορος, με την υποστήριξη της Ολλανδικής Πρεσβείας, υλοποίησε δράσεις ευαισθητοποίησης και επιμόρφωσης. Ειδικότερα, πραγματοποιήθηκαν:

- Εκπαιδευτικά σεμινάρια σε Αθήνα (30 Οκτωβρίου) και Θεσσαλονίκη (21 Νοεμβρίου) για αστυνομικούς των Τμημάτων Αντιμετώπισης Ρατσιστικής Βίας. Η εκπαίδευση πραγματοποιήθηκε από στελέχη του Συνηγόρου και εκπρόσωπο μεταναστευτικής κοινότητας
- Επιμορφωτικές συναντήσεις σε Αθήνα (1 Νοεμβρίου) και Θεσσαλονίκη (20 Νοεμβρίου) για επιθεωρητές εργασίας του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας, με θέμα τις νέες αρμοδιότητες του Συνηγόρου και την ενδυνάμωση της θεσμικής συνεργασίας μεταξύ του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας και του Συνηγόρου του Πολίτη για την αποτελεσματική εφαρμογή του Ν. 4443/2016
- Ημερίδα στην Αθήνα (28 Νοεμβρίου), με τίτλο «Ξεπερνώντας τα Εμπόδια στην Ένταξη». Η εκδήλωση απευθυνόταν σε εκπροσώπους προσφυγικών και μεταναστευτικών κοινοτήτων και οργανώσεων, με σκοπό την ενεργοποίηση και περαιτέ-

ρω ενδυνάμωση των δικτύων συνεργασίας του Συνηγόρου με μεταναστευτικές/ προσφυγικές κοινότητες και με εστίαση σε δράσεις ή πρωτοβουλίες που αφορούν πεδία που συχνά διαπιστώνονται εμπόδια στην ίση μεταχείριση και την κοινωνική ένταξη μεταναστών και προσφύγων (εκπαίδευση, εργασία, υγεία, ιθαγένεια)

Παράλληλα, ο Συνήγορος συμμετείχε σε ημερίδες, συνέδρια και εκδηλώσεις που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα, με αντικείμενο ζητήματα διακριτικής μεταχείρισης προβάλλοντας την εμπειρία του θεσμού όπως προκύπτει μέσα από την πολυετή παρακολούθηση των ζητημάτων αυτών.

Ο Συνήγορος συμμετείχε επίσης με στελέχη του και ενημερωτικό υλικό στο 20ο Αντιρατσιστικό Φεστιβάλ της Αθήνας, στις 30 Ιουνίου στο Γουδί.

Τον Δεκέμβριο του 2017, ο Συνήγορος εξέδωσε τον τόμο Ρητορική μίσους και διακρίσεις – Προκλήσεις για το Κράτος Δικαίου, στο οποίο περιλαμβάνονται επεξεργασμένες εισηγήσεις από την ημερίδα που είχε διοργανώσει η ανεξάρτητη Αρχή το 2016 με το θέμα αυτό.

Με σκοπό την ευαισθητοποίηση και την ενημέρωση σε θέματα διακρίσεων, ο Συνήγορος, με την υποστήριξη της Ολλανδικής Πρεσβείας, εξέδωσε:

- Φυλλάδιο με τίτλο «*Ο Συνήγορος του Πολίτη κατά των διακρίσεων*», σε τρεις γλώσσες (ελληνικά, αγγλικά και αραβικά)
- Φυλλάδιο με τίτλο «*Ο Συνήγορος του Πολίτη κατά των διακρίσεων στην εργασία στον ιδιωτικό τομέα*»
- Οδηγό Ίσης Μεταχείρισης για δημοσίους υπαλλήλους, με τίτλο «*Ο σεβασμός κάνει τη διαφορά*», ο οποίος αποτελεί επικαιροποίηση αντίστοιχου οδηγού που εκδόθηκε το 2014 και επιδιώκει να καλύψει πιθανά κενά στην πληροφόρηση των στελεχών του δημοσίου τομέα, σε ό,τι αφορά τα ιδιαίτερα στοιχεία της ταυτότητας ή των ιδιοτήτων πολιτών, τους οποίους συχνά η διοίκηση καλείται να εξυπηρετήσει.

3. Ειδική έκθεση του Συνηγόρου του Πολίτη για τις μεταναστευτικές ροές και την προστασία των προσφύγων

Ο Συνήγορος του Πολίτη δημοσίευσε ειδική έκθεση τον Απρίλιο 2017 με τίτλο: «*Η πρόκληση των μεταναστευτικών ροών και της προστασίας των προσφύγων. Ζητήματα Διοικητικής διαχείρισης και δικαιωμάτων*». ³⁷⁷ Η ειδική έκθεση έχει στόχο να

377. <https://www.synigoros.gr/?i=human-rights.el.files.434102>

αναδείξει τον βαθμό και το επίπεδο ανταπόκρισης της διοίκησης στις απαιτήσεις του φαινομένου, τόσο στην πιο ακραία εκδήλωσή του, όσο και στην παρούσα, πιο προβλέψιμη και ασφαλώς περισσότερο διαχειρίσιμη φάση. Περιλαμβάνει τις διαπιστώσεις και τα συμπεράσματα του Συνηγόρου του Πολίτη μετά από δεκάδες αυτοψίες σε κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης στα νησιά του Αιγαίου, σε δομές προσωρινής φιλοξενίας στην ηπειρωτική χώρα, και σε χώρους κράτησης σε ολόκληρη την Ελλάδα. Η έκθεση του Συνηγόρου διαρθρώνεται σε δύο βασικούς άξονες: από τη μία πλευρά, στην αποτίμηση των διοικητικών διαδικασιών και του θεσμικού πλαισίου διαχείρισης των μετακινούμενων πληθυσμών. Στο πλαίσιο αυτό, εξετάζεται η συνολική διαδικασία πρόσβασης στη νομική προστασία του καθεστώτος του πρόσφυγα, από την καταγραφή και τον εντοπισμό προσώπων που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες, μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας ασύλου, και στους δύο βαθμούς. Επίσης, ερευνάται η εφαρμογή των ρυθμίσεων περί διοικητικής κράτησης, καθώς και η διαδικασία επιστροφών και επανεισδοχών, για όσους από τους αλλοδαπούς δεν ευδοκιμούν οι αιτήσεις ασύλου τους. Από την άλλη, η έκθεση επικεντρώνεται στην παροχή υπηρεσιών, με γνώμονα την εξασφάλιση ανθρώπινων, αποδεκτών όρων διαβίωσης, την «κανονικοποίηση» της καθημερινής ζωής των προσφυγικών/μεταναστευτικών πληθυσμών και τη διαμόρφωση των προοπτικών για την ομαλή ένταξή τους. Ζητήματα σίτισης, στέγασης, παροχής υπηρεσιών υγείας και εκπαίδευσης, καθώς επίσης προβλήματα ασφάλειας, αποτελούν τις κύριες θεματικές του δεύτερου άξονα.

Συμπερασματικά, ο Συνήγορος διαπιστώνει την απουσία πολιτικού σχεδιασμού που χαρακτήρισε την αντίδραση της ευρωπαϊκής και της ελληνικής πολιτείας. Η έκθεση διαπιστώνει ότι εξακολουθεί, ένα και πλέον έτος από την Κοινή Δήλωση Ευρωπαϊκής Ένωσης-Τουρκίας της 18-3-2016, να ελλείπει ένα ολοκληρωμένο και συνεκτικό σχέδιο διαχείρισης. Αντ' αυτού, η ελληνική διοίκηση λειτουργεί ακόμα με *ad hoc* ρυθμίσεις και έκτακτες διαδικασίες, δημιουργώντας φαινόμενα απογοήτευσης, καχυποψίας και κάποιες φορές ανοιχτής ρήξης με τις τοπικές κοινωνίες. Επισημαίνονται τα φαινόμενα διάχυσης και αλληλοεπικάλυψης αρμοδιοτήτων που χαρακτηρίζουν την ελληνική διοίκηση, οι καθυστερήσεις στην απορρόφηση των διαθέσιμων ευρωπαϊκών πόρων αλλά και η δικαιωματική αμεριμνησία που φαίνεται να κυριαρχεί κατά την εφαρμογή του νομοθετικού πλαισίου.

4. Ατζέντα 2030 - Βιώσιμη Ανάπτυξη

Η Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και οι σχετικοί με αυτήν 17 Στόχοι και 169 Υποστόχοι υιοθετήθηκαν στο πλαίσιο της 70ης Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών στις 25 Σεπτεμβρίου 2015. Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ)

είναι παγκόσμιου χαρακτήρα και γενικής εφαρμογής, με χρονοδιάγραμμα υλοποίησης έως το 2030. Δημιουργούν δεσμεύσεις υλοποίησης για όλες τις χώρες, ανεπτυγμένες και αναπτυσσόμενες, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορετικές εθνικές πραγματικότητες, επίπεδα ανάπτυξης, εθνικές πολιτικές και προτεραιότητες. Η Ατζέντα 2030 προωθεί την ενσωμάτωση και των τριών διαστάσεων της βιώσιμης ανάπτυξης – κοινωνική, περιβαλλοντική και οικονομική – σε όλες τις τομεακές πολιτικές, και τη συνοχή των σχετικών με τους ΣΒΑ πολιτικών. Ειδικότερα, οι ΣΒΑ εστιάζουν στην ολοκληρωμένη διαχείριση ενός ευρέος φάσματος ζητημάτων, από τη διασφάλιση της αξιοπρεπούς εργασίας, της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης και την αντιμετώπιση της φτώχειας, των κοινωνικών ανισοτήτων και της μετανάστευσης, ως την προαγωγή της ποιοτικής εκπαίδευσης και υγείας, την προστασία των φυσικών πόρων και την ανάπτυξη βιώσιμων πόλεων και κοινοτήτων.

Για την υλοποίηση των ΣΒΑ σε εθνικό επίπεδο, τα κράτη μέλη των ΗΕ θα πρέπει να διαμορφώσουν κατάλληλες εθνικές στρατηγικές και να προωθήσουν σχετικές νομοθετικές ρυθμίσεις, δράσεις και πολιτικές. Η Ελλάδα έχει δεσμευτεί για την υλοποίηση αυτή και συνεπώς οφείλει να κινητοποιήσει τις δυνάμεις της για την εφαρμογή των ΣΒΑ μέσα από την κατάλληλη προσαρμογή τους στις εθνικές προτεραιότητες και ανάγκες. Ο συντονισμός και η παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών σε εθνικό επίπεδο ανατέθηκε στο Γραφείο Συντονισμού Θεσμικών, Διεθνών και Ευρωπαϊκών Θεμάτων της Γενικής Γραμματείας της Κυβέρνησης ως κεντρική κυβερνητική δομή.

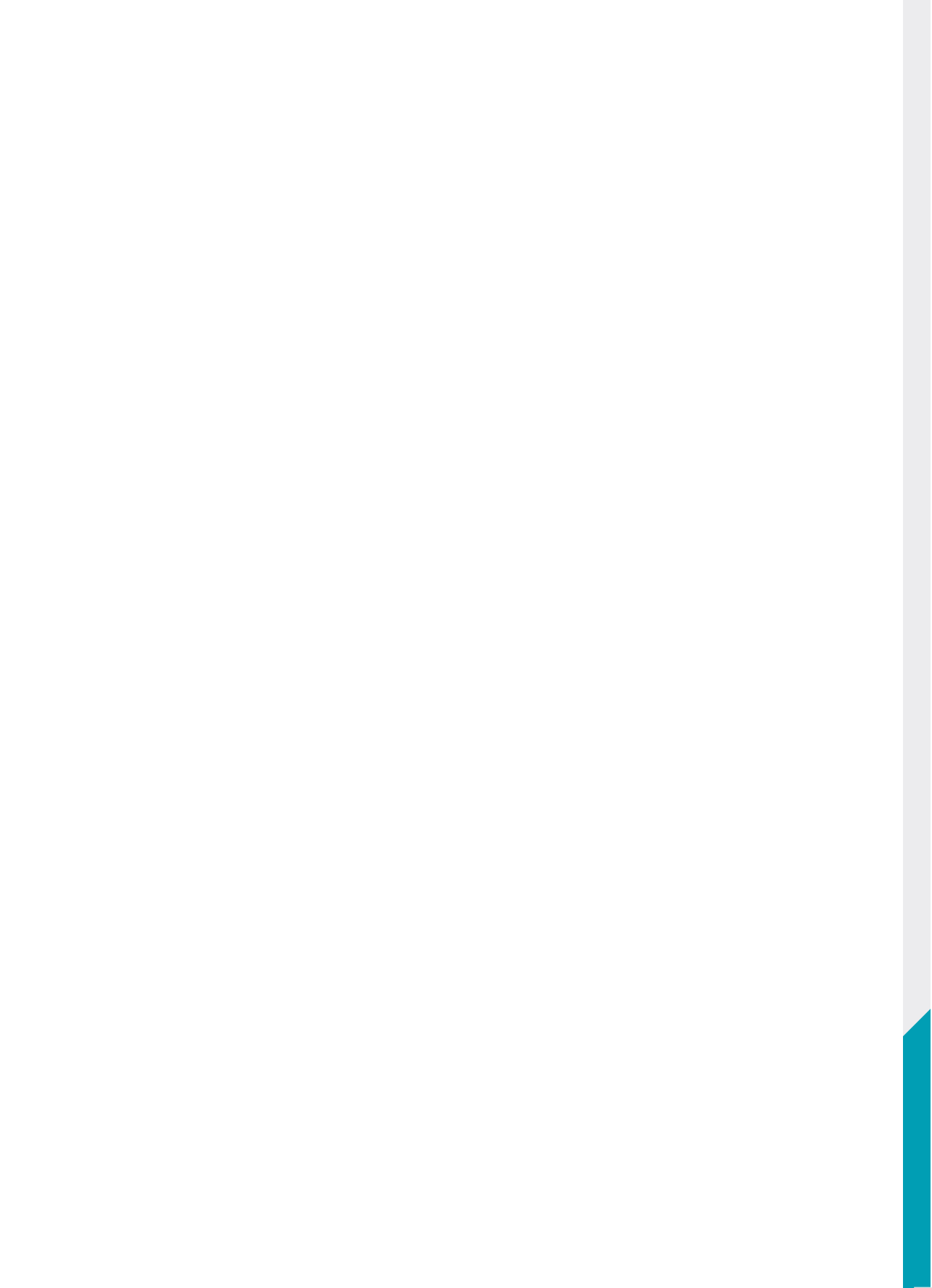
Στο πλαίσιο αυτό, η χώρα μας έχει αναλάβει τη σύνταξη της Εθνικής Εθελοντικής Έκθεσης Αξιολόγησης (National Voluntary Report VNR), η οποία θα παρουσιαστεί τον Ιούλιο του 2018 στο Πολιτικό Φόρουμ Υψηλού Επιπέδου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη του ΟΗΕ.

Πέραν της εμπλοκής του κεντρικού δημόσιου τομέα, η Ατζέντα 2030 αναδεικνύει τη σημασία της ενίσχυσης της συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών, της αυτοδιοίκησης, των νομοθετικών σωμάτων και όλων των ενδιαφερόμενων μερών, στη διαμόρφωση και εφαρμογή των εθνικών στρατηγικών και προγραμμάτων βιώσιμης ανάπτυξης.

Στη διαδικασία αυτή συμμετέχει με ουσιαστικό ρόλο ο Συνήγορος του Πολίτη, ως η Ανεξάρτητη Αρχή που αποτελεί το συνδετικό κρίκο μεταξύ της δημόσιας διοίκησης και της κοινωνίας των πολιτών και λειτουργεί για να υπηρετεί τον πολίτη, να προωθεί τη διαφάνεια και την ενίσχυση των δημοκρατικών θεσμών και διαδικασιών και να συμβάλλει ουσιαστικά στη βελτίωση της διακυβέρνησης.

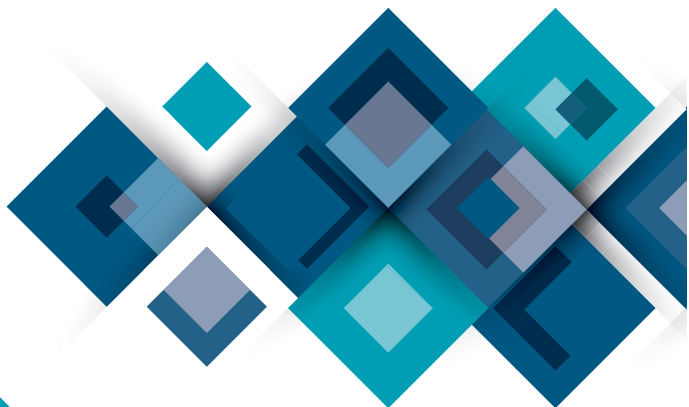
Τα χαρτοφυλάκια του Συνηγόρου του Πολίτη (δικαιώματα του ανθρώπου, κοινωνική προστασία, ποιότητα ζωής, σχέσεις κράτους – πολίτη, δικαιώματα του

παιδιού, (ίση μεταχείριση) σχετίζονται ευθέως με τους ΣΒΑ. Η Αρχή έχει αντιμετωπίσει ζητήματα που άπτονται του συνόλου σχεδόν των προαναφερθέντων Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης και έχει συμβάλλει πολλαπλώς στη συνεργασία των εμπλεκόμενων στη διαδικασία υπηρεσιών με στόχο την επίτευξη των βέλτιστων δυνατών αποτελεσμάτων. Για το λόγο αυτό κλήθηκε και θα συμμετάσχει αρχικά στη συγγραφή της Εθνικής Εθελοντικής Έκθεσης Αξιολόγησης, ενώ και στη συνέχεια δεσμεύεται να συμμετάσχει ενεργά στην πορεία εφαρμογής των στόχων και υποστόχων στις εθνικές πολιτικές.

Ο ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΩΣ ΦΟΡΕΑΣ
ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ

**ΔΡΑΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ**

Ο Συνήγορος του Πολίτη είναι ένας θεσμός ιδιαιζόντως εξωστρεφής και συνεργατικός. Αναγνωρίζοντας ότι η άρτια γνώση του νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου, η μαχητική διαμεσολάβηση, η ελεγκτική παρέμβαση και η αγωνιστική προώθηση των δικαιωμάτων των πολιτών, καθίστανται ισχυρότερες όταν επικοινωνηθούν, και επιθυμώντας να διασφαλίσει αποτελεσματικές συνέργειες με θεσμούς ομόλογους και παρεμφερείς, αλλά και με ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς με τους οποίους διασταυρώνεται κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του, ο θεσμός δραστηριοποιείται στην διοργάνωση εκδηλώσεων και συναντήσεων καθώς και στην συμμετοχή σε εκδηλώσεις άλλων φορέων, ελληνικών και διεθνών, και παράγει ένα πολύ σημαντικό επικοινωνιακό έργο, ενδείξεις απλές του οποίου αποτελούν τα όσα αναφέρονται στη συνέχεια.

Για περισσότερες πληροφορίες και πληρέστερα στοιχεία για τις δράσεις της Αρχής, άρτια ενημέρωση προσφέρει το site της www.synigoros.gr το οποίο καταβάλλεται σημαντική προσπάθεια να τηρείται επίκαιρο και πλήρες, όχι μόνο στην Ελληνική αλλά και στην Αγγλική γλώσσα, όπου περιέχονται όλες οι ειδήσεις και δραστηριότητες διεθνούς ενδιαφέροντος www.synigoros.gr/?i=stp.en

1. Συναντήσεις και ημερίδες

27/11/2017

«Επιστροφές αλλοδαπών και κράτος δικαίου»

Ημερίδα με θέμα «Επιστροφές Αλλοδαπών και κράτος δικαίου» διοργάνωσε στις 27 Νοεμβρίου 2017 στην Αθήνα ο Συνήγορος του Πολίτη. Στην ημερίδα συζητήθηκαν οι προκλήσεις αλλά και εγγυήσεις για το κράτος δικαίου που παρουσιάζει η διαδικασία των επιστροφών και η εμπειρία του Συνηγόρου από την άσκηση της αρμοδιότητάς του για εξωτερικό έλεγχο των επιστροφών.³⁷⁸

20/10/2017

Ευρωπαϊκή συνάντηση για τα δικαιώματα και τις επιστροφές φιλοξένησε ο Συνήγορος

Συνάντηση του ευρωπαϊκού προγράμματος FReM II για τον εξωτερικό έλεγχο των επιχειρήσεων αναγκαστικής επιστροφής αλλοδαπών φιλοξένησε στην Αθήνα, στις 17 και 18 Οκτωβρίου ο Συνήγορος του Πολίτη, όπου τονίστηκε η ιδιαίτερη ση-

378. <https://www.synigoros.gr/?i=kdet.el.news.466510>

μασία της παρουσίας παρατηρητών για τα ανθρώπινα δικαιώματα στις επιχειρήσεις επιστροφής αλλοδαπών και αναφέρθηκαν ζητήματα ανεξάρτητης λειτουργίας και λογοδοσίας του μηχανισμού εξωτερικού ελέγχου.³⁷⁹

02/06/2017

Εκδήλωση του Συνηγόρου με ομολόγους θεσμούς της περιοχής, παρουσία της Αντιπροέδρου της Βουλής

Τρόπους στενότερης συνεργασίας με στόχο τον καλύτερο συντονισμό για την αποτελεσματική προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων προσφύγων και μεταναστών, συζήτησαν ο Συνήγορος του Πολίτη με τον Συνήγορο της Τουρκίας, τον Συνήγορο της Σερβίας και αντιπροσωπείες από τους ομολόγους θεσμούς του Κοσσυφοπεδίου και της ΠΓΔΜ σε εκδήλωση που φιλοξενήθηκε σε αίθουσα του Κοινοβουλίου. Νωρίτερα ο Συνήγορος είχε ιδιαίτερη συνάντηση με τον ομόλογο του της Τουρκίας.³⁸⁰

26/05/2017

Συνάντηση με αντιπροσωπεία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Στις 24 Μαΐου 2017, ο Συνήγορος του Πολίτη συναντήθηκε με αντιπροσωπεία της Επιτροπής LIBE (Πολιτικές Ελευθερίες, Δικαιοσύνη και Εσωτερικές Υποθέσεις) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Ο Συνήγορος παρουσίασε το έργο της Ανεξάρτητης Αρχής και ειδικότερα τις παρεμβάσεις της σχετικά με θέματα που αφορούν τους πρόσφυγες και μετανάστες που φτάνουν στην Ελλάδα από την Τουρκία.³⁸¹

10/05/2017

Επίσκεψη ερευνητικού ομίλου φοιτητών Νομικής στον Συνήγορο

Τα γραφεία του Συνηγόρου του Πολίτη επισκέφτηκαν την Τρίτη 9 Μαΐου φοιτητές της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Τα μέλη του ερευνητικού ομίλου φοιτητών Νομικής ενημερώθηκαν από τον Συνήγορο Ανδρέα Ποττάκη και ειδικούς επιστήμονες της Αρχής για τις αρμοδιότητες και το έργο της.³⁸²

379. <https://www.synigoros.gr/?i=kdet.el.news.459640>

380. <https://www.synigoros.gr/?i=kdet.el.news.434522>

381. <https://www.synigoros.gr/?i=kdet.el.news.433059>

382. <https://www.synigoros.gr/?i=kdet.el.news.430321>

02/05/2017**Επίσκεψη στον Συνήγορο στελεχών της Ολλανδικής διοίκησης**

Αντιπροσωπεία 20 υπαλλήλων του υπουργείου Εσωτερικών της Ολλανδίας επισκέφτηκε τον Συνήγορο του Πολίτη, την Τρίτη 2 Μαΐου 2017, και ενημερώθηκε για τη δομή και λειτουργία της Ανεξάρτητης Αρχής. Ακολούθησε συζήτηση με ιδιαίτερη έμφαση στο μεταναστευτικό/προσφυγικό ζήτημα και τις επιπτώσεις του στην κοινωνία και τη δημόσια διοίκηση, τις σχετικές αρμοδιότητες του Συνηγόρου και τον τρόπο άσκησής τους ιδίως σε συνθήκες δημοσιονομικής κρίσης.³⁸³

21/04/2017**Ομιλία του Αντιπροέδρου του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου**

Τον Συνήγορο του Πολίτη, Ανδρέα Ποττάκη, επισκέφτηκε στις 21 Απριλίου 2017 ο νεοεκλεγείς Αντιπρόεδρος του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Λίνος Αλέξανδρος Σισιλιάνος. Ακολούθησε παρουσίαση στο προσωπικό της Ανεξάρτητης Αρχής των πλέον σημαντικών ελληνικών υποθέσεων που απασχόλησαν το Δικαστήριο.³⁸⁴

27/03/2017**Τακτική συνεργασία στην υπηρεσία του φορολογούμενου εγκαινίασαν ο Συνήγορος και ο Διοικητής της ΑΑΔΕ**

Στενή και τακτική συνεργασία με στόχο την άμεση αντιμετώπιση όλων των εκκρεμών ζητημάτων που απασχολούν τους φορολογούμενους ανακοίνωσαν ο Συνήγορος του Πολίτη, Ανδρέας Ποττάκης και ο Διοικητής της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, Γιώργος Πιτσιλής μετά τη συνάντησή τους στα γραφεία του Συνηγόρου.³⁸⁵

24/02/2017**Επίσκεψη εκπροσώπων του ΟΟΣΑ και της ΓΓΚΔ**

Τα γραφεία του Συνηγόρου του Πολίτη επισκέφτηκαν εκπρόσωποι του Οργανι-

383. <https://www.synigoros.gr/?i=kdet.el.news.429329>

384. <https://www.synigoros.gr/?i=kdet.el.news.426186>

385. <https://www.synigoros.gr/?i=kdet.el.news.421813>

σμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) και της Γενικής Γραμματείας για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς.³⁸⁶

13/02/2017

Επίσκεψη αντιπροσωπείας της Επιτροπής Αναφορών του Γερμανικού Κοινοβουλίου

Τον Συνήγορο του Πολίτη επισκέφτηκε στις 9 Φεβρουαρίου 2017 αντιπροσωπεία της Επιτροπής Αναφορών του Κοινοβουλίου της Γερμανίας. Ο Συνήγορος και οι Βοηθοί Συνήγοροι ενημέρωσαν την αντιπροσωπεία για το έργο και τις αρμοδιότητες της Ανεξάρτητης Αρχής.³⁸⁷

26/01/2017

Επίσκεψη αντιπροσωπείας της Ειδικής Γραμματείας Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους

Υψηλόβαθμοι υπηρεσιακοί παράγοντες της Ειδικής Γραμματείας Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (ΕΓΔΙΧ) επισκέφθηκαν την Παρασκευή, 20 Ιανουαρίου 2017, τα γραφεία του Συνηγόρου του Πολίτη, εγκαινιάζοντας μια στενή συνεργασία των δυο πλευρών σε κοινές δράσεις και πρωτοβουλίες για την προώθηση της διαμεσολάβησης και την καλλιέργεια μιας κουλτούρας συνεννόησης στην ελληνική κοινωνία προς όφελος των πολιτών και της οικονομίας.³⁸⁸

2. Εξορμήσεις στην περιφέρεια

Ο Συνήγορος του Πολίτη, παρότι για λόγους οικονομικούς έχει την έδρα του στην Αθήνα, διόλου δεν επιθυμεί να είναι ένας θεσμός Αθηνο-κεντρικός. Αντιθέτως, ευρίσκεται διαρκώς σε αναζήτηση πόρων και δράττεται ευκαιριών ώστε να εξορμά στην περιφέρεια και να συνομιλεί εκ του σύνεγγυς, τόσο με τους εκπροσώπους της τοπικής αυτοδιοίκησης και των διοικητικών υπηρεσιών και φορέων, όσο και με τους πολίτες. Οι εξορμήσεις αυτές είτε έχουν τον χαρακτήρα ολιγομελών κλιμακίων που επισκέπτονται συγκεκριμένα μέρη για αυτοψίες και επιτόπιες έρευνες επί υποθέσεων, είτε έχουν ένα χαρακτήρα συνολικότερο, όπου

386. <https://www.synigoros.gr/?i=kdet.el.news.425379>

387. <https://www.synigoros.gr/?i=kdet.el.news.413364>

388. <https://www.synigoros.gr/?i=kdet.el.news.409985>

συμμετέχει σημαντικός αριθμός στελεχών αλλά και η ηγεσία της Αρχής. Εφέτος ο Συνήγορος του Πολίτη συνοδευόμενος από διευρυμένο κλιμάκιο στελεχών της Ανεξάρτητης Αρχής πραγματοποίησε τέσσερις τέτοιες μαζικές εξορμήσεις, σε αντίστοιχες Περιφέρειες:

- Επίσκεψη στα νησιά του Βορείου Αιγαίου, Σάμο 28-29 Αυγούστου, Χίο 30 Αυγούστου και Λέσβο 31/8 Αυγούστου και 1 Σεπτεμβρίου.³⁸⁹
- Επίσκεψη στην Περιφέρεια Ηπείρου 16 με 20 Οκτωβρίου.³⁹⁰
- Επίσκεψη στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας 20 με 24 Νοεμβρίου.³⁹¹
- Επίσκεψη στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης από τις 27 Νοεμβρίου μέχρι 1 Δεκεμβρίου.³⁹²

3. Συνεργασίες και συμμετοχές

3.1. Συμμετοχή σε διεθνή δίκτυα/επιτροπές/ομάδες/φορείς/διοργανώσεις

Ο Συνήγορος του Πολίτη μετέχει με εκπροσώπους του σε πολλά διεθνή δίκτυα, παρευρίσκεται τακτικά στις συναντήσεις, μετέχει στις εκπαιδεύσεις τους, ανταλλάσσει πληροφορίες και καλές πρακτικές. Τα σημαντικότερα εξ αυτών είναι:

3.1.1. Το Διεθνές Ινστιτούτο Διαμεσολαβητών (IOI)³⁹³

Παγκόσμιος οργανισμός για τη συνεργασία περισσότερων από 188 ανεξάρτητων Διαμεσολαβητών από περισσότερες από 90 χώρες παγκοσμίως, το οποίο ιδρύθηκε το 1978. Το IOI είναι οργανωμένο σε έξι περιφερειακά τμήματα (Αφρική, Ασία, Αυστραλία και Ειρηνικός, Ευρώπη, Καραϊβική και Λατινική Αμερική και Βόρεια Αμερική). Στην προσπάθειά του να επικεντρωθεί στην καλή διακυβέρνηση και την ανάπτυξη ικανοτήτων, το IOI υποστηρίζει τα μέλη του με τριπλό τρόπο: κατάρτιση, έρευνα και περιφερειακές επιδοτήσεις για έργα. Προσφάτως, ο Έλληνας Συνή-

389. <https://www.synigoros.gr/?i=kdet.el.news.449392>

390. <https://www.synigoros.gr/?i=kdet.el.news.457670>

391. <https://www.synigoros.gr/?i=kdet.el.news.464928>

392. <https://www.synigoros.gr/?i=kdet.el.news.465895>

393. <http://www.theioi.org/>

γορος του Πολίτη εξελέγη μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Ευρωπαϊκού Τομέα του ΙΟΙ.³⁹⁴

3.1.2. Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Διαμεσολαβητών³⁹⁵ (ENO)

Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Διαμεσολαβητών απαρτίζεται από περισσότερα από 95 γραφεία σε 36 ευρωπαϊκές χώρες. Το Δίκτυο ιδρύθηκε το 1996 και αναπτύσσεται σταθερά σε ένα ισχυρό εργαλείο συνεργασίας για τους διαμεσολαβητές και το προσωπικό τους, χρησιμεύοντας ως αποτελεσματικός μηχανισμός συνεργασίας για την αντιμετώπιση περιπτώσεων κακοδιοίκησης. Τα μέλη μοιράζονται εμπειρίες και βέλτιστες πρακτικές μέσω σεμιναρίων και συναντήσεων.

3.1.3. Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Συνηγόρων του Παιδιού³⁹⁶ (ENOC)

Το ENOC ιδρύθηκε το 1997 και σήμερα συνδέει σαράντα τρία ανεξάρτητα γραφεία για παιδιά από τριάντα πέντε χώρες στην Ευρώπη. Οι στόχοι του είναι να ενθαρρύνει την πληρέστερη δυνατή εφαρμογή της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, να υποστηρίξει τη συλλογική άσκηση πίεσης για τα δικαιώματα των παιδιών, να διευκολύνει την ανταλλαγή πληροφοριών, προσεγγίσεων και στρατηγικών και να προωθηθεί την ανάπτυξη αποτελεσματικών ανεξάρτητων υπηρεσιών για τα παιδιά.

3.1.4. Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Φορέων για την Ισότητα³⁹⁷ (EQUINET)

Το Equinet, Ευρωπαϊκό Δίκτυο Φορέων για την Ισότητα, συγκεντρώνει 46 οργανώσεις από 34 ευρωπαϊκές χώρες, οι οποίες έχουν την αρμοδιότητα να καταπολεμούν τις διακρίσεις ως εθνικοί φορείς ισότητας για διάφορους λόγους, όπως ηλικία, αναπηρία, φύλο, φυλή ή εθνοτική καταγωγή, θρησκεία ή άλλες πεποιθήσεις και σεξουαλικός προσανατολισμός.

3.1.5. Forced-Return Monitoring project³⁹⁸

Σύμφωνα με την οδηγία της ΕΕ για την επιστροφή, τα ευρωπαϊκά κράτη μέλη υποχρεούνται να δημιουργήσουν ένα αποτελεσματικό σύστημα παρακολούθησης των

394. <http://www.theioi.org/ioi-news/current-news/european-region-elects-new-director>

395. <https://eno.ombudsman.europa.eu/cms/home.html>

396. <https://www.crin.org/> και <http://enoc.eu/>

397. <http://www.equineteurope.org/>

398. *Forced-Return Monitoring II (FReM II)* <https://www.icmpd.org/our-work/capacity-building/irregular-migration-return/ongoing-projects/>

επιχειρήσεων αναγκαστικής επιστροφής. Το έργο στοχεύει στη δημιουργία μιας ομάδας ανεξάρτητων οθονών αναγκαστικής επιστροφής. Οι συμμετέχοντες παρέχουν συστάσεις σχετικά με την εκπαίδευση παρακολούθησης αναγκαστικής επιστροφής.

3.1.6. Ευρωπαϊκό δίκτυο των Εθνικών Μηχανισμών Πρόληψης κατά των Βασανιστηρίων³⁹⁹

Το ευρωπαϊκό δίκτυο NPM έχει ως στόχο την προώθηση της ανταλλαγής των εμπειριών των εθνικών φορέων στην Ευρώπη και τη δημιουργία ενός φόρουμ συνεργασίας μεταξύ αυτού του δικτύου και διεθνών παραγόντων, όπως η Υποεπιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων (STP) και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων (CPT). Η τελική κατευθυντήρια αρχή είναι να ενισχυθεί η πρόληψη των βασανιστηρίων σε εθνικό επίπεδο σε όλα τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης.

3.1.7. Δίκτυο Εθνικών Μηχανισμών Πρόληψης της ΝΑ Ευρώπης⁴⁰⁰

Τον Μάρτιο του 2013, οι Εθνικοί Μηχανισμοί Πρόληψης της Αλβανίας, της Βουλγαρίας, της Κροατίας, της ΠΓΔΜ, του Μαυροβουνίου, της Σερβίας και της Σλοβενίας δημιούργησαν στο Βελιγράδι το λεγόμενο δίκτυο NPM της Νοτιοανατολικής Ευρώπης (SEE). Σκοπός του δικτύου είναι η ανταλλαγή εμπειριών και η αμοιβαία υποστήριξη όσον αφορά την εφαρμογή της αρμοδιότητας των NPM που προβλέπεται στο προαιρετικό πρωτόκολλο της σύμβασης κατά των βασανιστηρίων και άλλων μορφών σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας (OPCAT) στην περιοχή. Το δίκτυο παρέχει ένα φόρουμ όπου μοιράζονται οι γνώσεις και οι εμπειρίες σχετικά με τα πρότυπα και την παρακολούθηση της εφαρμογής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

3.2. Συνεργασίες με διεθνείς/εθνικούς φορείς και οργανώσεις, συμμετοχή σε διοργανώσεις

3.2.1. Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων⁴⁰¹ (FRA)

Ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA) είναι

399. *European network of national preventive mechanisms against torture (NPM) Project*
<http://unipd-centrodirittumani.it/en/attivita/European-National-Preventive-Mechanism-against-torture-NPM-Project/458>

400. *National Preventive Mechanisms of the South-East Europe Network*

401. <http://fra.europa.eu/en>

το εξειδικευμένο κέντρο της ΕΕ για τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα. Παρέχει συμβουλές στα θεσμικά όργανα της ΕΕ και των κρατών μελών σχετικά με μια σειρά θεμάτων που άπτονται των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ο Οργανισμός συμβάλλει στη διασφάλιση της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων των ατόμων που ζουν στην ΕΕ.

3.2.2. Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης⁴⁰² (ΟΟΣΑ)

Ο ΟΟΣΑ χρησιμοποιεί τον πλούτο των πληροφοριών του πάνω σε ένα ευρύ φάσμα θεμάτων για να βοηθήσει τις κυβερνήσεις να προωθήσουν την ευημερία και να καταπολεμήσουν τη φτώχεια μέσω της οικονομικής ανάπτυξης και της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Η συνεργασία του με το Συνήγορο σχετίζεται με την καταπολέμηση της διαφθοράς στη χώρα μας.

3.2.3. Διπλωματικές αποστολές άλλων χωρών/οργανισμών/φορέων

Ο Συνήγορος συνεργάζεται επίσης με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Συμβούλιο της Ευρώπης, καθώς και πλήθος διπλωματικών αποστολών ξένων χωρών στην Ελλάδα, επί θεμάτων αμοιβαίου ενδιαφέροντος.

3.2.4. Γενική Γραμματεία Καταπολέμησης της Διαφθοράς⁴⁰³

Η Γενική Γραμματεία για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς(Γ.Ε.Γ.ΚΑ.Δ.) συστάθηκε με το νόμο 4320/2015 (ΦΕΚ. Α΄ 29), ο οποίος ορίζει το θεσμικό πλαίσιο της λειτουργίας της. Υπάγεται στον Αναπληρωτή Υπουργό Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και αποτελεί ένα θεσμικό συντονιστικό όργανο, με αρμοδιότητες εποπτείας και λήψης πρωτοβουλιών σε πολιτικό και νομοθετικό επίπεδο για το σύνολο των ελεγκτικών μηχανισμών, δομών και υπηρεσιών που είναι επιφορτισμένες με την καταπολέμηση της διαφθοράς. Παράλληλα, συνεργάζεται με Διεθνείς Οργανισμούς, Όργανα και Υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλων κρατών για την εκπόνηση, ανάληψη, χρήση, υλοποίηση προγραμμάτων-στρατηγικών σχεδίων και την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών σχεδίων για την καταπολέμηση της διαφθοράς και της απάτης καθώς έχει οριστεί ως Συντονιστική Υπηρεσία για την Καταπολέμηση της Απάτης (AFCOS).

402. <http://www.oecd.org/>

403. <http://www.gsac.gov.gr/>

3.2.5. Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων⁴⁰⁴ (ΑΑΔΕ)

Μετά την αυτόματη κατάργηση της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων την 1η Ιανουαρίου 2017, αντικαταστάθηκε από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, ΑΑΔΕ που δεν υπόκειται πλέον σε οποιασδήποτε μορφής εποπτεία ή έλεγχο από την κυβέρνηση, αλλά ασκεί πλήρεις αρμοδιότητες και υπερεξουσίες σε όλον τον φοροελεγκτικό και φοροεισπρακτικό μηχανισμό της χώρας.

3.2.6. Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης⁴⁰⁵ (ΕΚΔΔΑ)

Το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ) είναι ο εθνικός στρατηγικός φορέας ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού της δημόσιας διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης. Ιδρύθηκε το 1983, είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ) και υπάγεται στην Υπουργό Διοικητικής Ανασυγκρότησης. Οραματίζεται να συμβάλλει στην ανάπτυξη μιας αποτελεσματικής διοίκησης που διασφαλίζει υψηλή ποιότητα υπηρεσιών προς τους πολίτες, προς όφελος της ισόρροπης ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής.

3.2.7. Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης⁴⁰⁶ (ΣΕΕΔΔ)

Το ΣΕΕΔΔ στοχεύει στην εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία της δημόσιας διοίκησης εντοπίζοντας φαινόμενα διαφθοράς, κακοδιοίκησης, αδιαφανών διαδικασιών, αναποτελεσματικότητας και χαμηλής ποιότητας υπηρεσιών.

3.2.8. Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδος⁴⁰⁷ (ΚΕΔΕ)

Σκοπός της Ένωσης, όπως καθορίζεται από τη σχετική νομοθεσία είναι «η προαγωγή της δημοτικής και κοινοτικής διοικήσεως, η επαγρύπνηση επί των συμφερόντων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοικήσεως, η διευκόλυνση της μεταξύ των συνεργασίας και η παροχή εις αυτούς πάντων των διοικητικών, οικονομικών και τεχνικών στοιχείων, που θα ήταν χρήσιμα για την πληρέστερη εκπλήρωση του προορισμού τους, και για την εξασφάλιση της ευημερίας των Δήμων και των Κοινοτήτων, την παροχή κάθε ηθικής και υλικής ωφέλειας, που μπορεί να αποδώσει η μεταξύ τους συνεργασία, και η αμοιβαία ηθική ενίσχυση μέσα στα όρια του νομού».

404. <http://www.aade.gr/>

405. <http://www.ekdd.gr/ekdda/index.php/gr/>

406. <http://www.seedd.gr/>

407. <https://www.kedke.gr>

3.3. Συμμετοχή σε Εθνικές Επιτροπές/Συμβούλια

3.3.1. Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού⁴⁰⁸ (ΑΣΕΠ)

3.3.1.1. Ο Συνήγορος του Πολίτη συμμετέχει στο Συμβούλιο Υπηρεσιακής Κατάστασης Προϊσταμένων Γενικών Διευθύνσεων του άρθρου 160 του Υπαλληλικού Κώδικα, 5μελές όργανο στην αρμοδιότητα του οποίου ανήκει η εν γένει υπηρεσιακή κατάσταση των προϊσταμένων επιπέδου Γενικής Διεύθυνσης των δημόσιων υπηρεσιών, εκτός των θεμάτων πειθαρχικού δικαίου και επιλογής, καθώς επίσης και η επιλογή των επτά Συντονιστών Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, οι οποίοι αντικατέστησαν το παλαιότερο θεσμό του Γενικού Γραμματέα, δυνάμει του άρθρου 28 του Ν. 4325/2015.

3.3.1.2. Ο Συνήγορος του Πολίτη συμμετέχει στο Ειδικό Συμβούλιο Επιλογής Διοικήσεων (Ε.Σ.Ε.Δ.) στην αρμοδιότητα του οποίου ανήκει η αξιολόγηση των προσόντων των υποψηφίων για την πλήρωση των θέσεων Διοικητικών και Τομεακών Γραμματέων όλων των Υπουργείων και η υποβολή σχετικής εισήγησης στον αρμόδιο Υπουργό.

3.3.2. Επιτροπή Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του Ελληνικού Κοινοβουλίου

Ο Συνήγορος του Πολίτη συμμετέχει στην Επιτροπή Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του Ελληνικού Κοινοβουλίου (επιτροπή ελέγχου του πόθεν έσχες), η οποία είναι αρμόδια για την διαπίστωση του αληθούς περιεχομένου των δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος των κατά το νόμο υπόχρεων προσώπων, για τα υφιστάμενα κατά το χρόνο υποβολής τους περιουσιακά στοιχεία.⁴⁰⁹

3.4. Συνεργασία με το Ελληνικό Κοινοβούλιο

Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει στενή συνεργασία με το Ελληνικό Κοινοβούλιο, προς το οποίο άλλωστε υποβάλλει την Ετήσια Έκθεσή του. Στα πλαίσια της συνεργασίας αυτής η ηγεσία αλλά και στελέχη της Αρχής προσέρχονται τακτικά σε συνεδριάσεις των αρμόδιων Διαρκών Επιτροπών, όπου ενημερώνουν την Εθνική Αντιπροσωπεία επί θεμάτων της αρμοδιότητάς τους. Επιπλέον εκπρόσωποι του Συνηγόρου μετέχουν σε πλήθος νομοπαρασκευαστικών επιτροπών.

408. <http://www.asep.gr>

409. <http://www.hellenicparliament.gr/Organosi-kai-Leitourgia/epitropi-elegxou-ton-oikonomikon-ton-komaton-kai-ton-vouleftwn>

3.5. Αυτοψίες/επισκέψεις

Στελέχη της Αρχής πραγματοποιούν συχνά επισκέψεις και αυτοψίες σε μέρη όπου είναι σημαντικό να γίνεται αισθητή η παρουσία της Αρχής, τόσο από τους υπαλλήλους όσο και από τους εκεί διαβιούντες, όπως είναι τα προαναχωρησιακά κέντρα, τα καταστήματα κράτησης, και τα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης μεταναστών και προσφύγων (Hotspots), αλλά και περιβαλλοντικά θέματα μεγάλης σημασίας.